

2014-10-24

Stödkommunikationsenheten

Konsekvensutredning med anledning av förslag till ny föreskrift om direktstöd

Inledning

Vad är det här för dokument?

I det här dokumentet förklarar vi hur Jordbruksverkets förslag till ny föreskrift om direktstöd kommer att påverka jordbrukare, landsbygden och miljön. Innan föreskriften beslutas får andra lämna synpunkter på förslaget.

Dokumentet börjar med en inledning som förklarar vad direktstöd är och vad som ska ändras. Därefter förklarar Jordbruksverket hur de föreslagna bestämmelserna påverkar jordbrukarna. Det är en förklaring för varje bestämmelse eller grupp av bestämmelser. Bestämmelserna förklaras i den ordning som de kommer i den föreslagna föreskriften.

Varför ändras föreskriften och direktstöden år 2015?

Inom EU har vi en gemensam jordbrukspolitik. Den gemensamma jordbrukspolitiken innehåller flera olika delar. En av delarna är direktstöd till jordbrukare. EU har bestämt¹ att direktstöden ska ändras från och med år 2015. Sen har Sveriges regering beslutat hur

¹ Se:

- Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 1307/2013 av den 17 december 2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 73/2009.
 - Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 639/2014 av den 11 mars 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om ändring av bilaga X till den förordningen.
 - Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 641/2014 av den 16 juni 2014 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken.
- Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008.
 - Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014 av den 11 mars 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet och villkor för avslag på eller indragning av betalningar samt administrativa sanktioner som gäller för direktstöd, landsbygdsutvecklingsstöd och tvärvillkor.
 - Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 809/2014 av den 17 juli 2014 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet, landsbygdsutvecklingsåtgärder och tvärvillkor.

de förändrade direktstöden ska användas i Sverige. För att detta ska fungera som det är tänkt måste även Jordbruksverket bestämma vissa saker. Detta bestäms i en föreskrift som beslutas av Jordbruksverket.

Vad händer med dagens stöd?

Idag, år 2014, kan Sverige betala ut knappt 700 miljoner euro i direktstöd per år, till jordbrukare i Sverige. Sverige kommer att kunna betala ut ungefär samma belopp per år tills år 2020. Därefter måste EU fatta nya beslut om vår jordbrukspolitik och direktstöden.

De direktstöd som finns i Sverige idag är:

- gårdsstöd,
- stöd för kvalitetscertifiering och
- stöd för mervärden.

Gårdsstöd är ett stöd till jordbrukare för att de sköter om jordbruksmark. En jordbrukare kan få gårdsstöd utan att odla något eller föda upp djur. Det räcker att jordbrukaren sköter sin jordbruksmark på ett bra sätt enligt bestämmelserna.

För att få gårdsstöd måste jordbrukaren också ha stödrätter. Stödrätter delades ut till jordbrukare när gårdsstödet infördes år 2005. Sen har fler stödrätter delats ut till jordbrukare som varit i särskilda situationer. De jordbrukare som inte fått egna stödrätter, eller som inte fått tillräckligt mycket stödrätter, har fått köpa, hyra eller låna stödrätter från andra jordbrukare för att få gårdsstöd. Hur mycket gårdsstöd en jordbrukare får per hektar beror på vad jordbrukarens stödrätter är värda. Idag har stödrätter olika värde beroende på var i Sverige stödrätterna hör hemma. Värdet beror också på vad den första jordbrukaren som fick stödrätten hade för direktstöd innan dess. Genomsnittligt stödrättsvärde i Sverige är ungefär 220 euro. Det finns ungefär lika många stödrätter i Sverige som det finns hektar jordbruksmark. I Sverige finns det drygt 3 miljoner hektar jordbruksmark. Cirka 61 500 jordbrukare sökte gårdsstöd år 2014.

EU behåller gårdsstödet i den nya jordbrukspolitiken men gör en del förändringar. Den största förändringen är att stödrätternas värde sänks från och med år 2015. Dessutom tas stödrätter bort år 2015 om de inte används för att söka gårdsstöd. Värdesänkningen är en allmän genomsnittlig halvering (sänkning 45 %) av stödrätternas värden år 2015. Dessutom påbörjas en särskild utjämning av alla stödrättsvärden samma år. Det gör att vissa jordbrukare får en större värdesänkning och andra får en mindre värdesänkning än 45 procent år 2015. År 2020 kommer alla stödrätter att ha samma värde, cirka 125 euro per styck. Dessutom förändras i vilka särskilda situationer jordbrukare kan få nya stödrätter från Jordbruksverket. Markägare som börjar bruka sin mark efter att den varit utarrenderad länge kommer inte längre kunna få stödrätter från Jordbruksverket. Däremot kommer unga jordbrukare och nystartade jordbrukare kunna få nya stödrätter i vissa fall. Jordbruksverket vill också dela ut stödrätter i några andra situationer, främst när betesmarks- eller slåtterängsarealen ökar.

Stöd för kvalitetscertifiering är ett mycket litet stöd jämfört med gårdsstödet. Stödet har kunnat betalas ut till jordbrukare som deltagit i ett godkänt kvalitetssäkringssystem. EU har tagit bort detta direktstöd från och med 2015.

Stöd för mervärden har kunnat beviljas för att stötta lantbrukare som vill satsa på bättre marknadsföring av sina jordbruksprodukter. Jordbrukare som har gjort vissa

marknadsföringar har kunnat få upp till 50 000 kronor per år. Det är väldigt få jordbrukare som har sökt stödet. EU har tagit bort detta direktstöd från och med 2015.

Vilka nya stöd kommer år 2015?

Som nämnts ovan sänks gårdsstödet till drygt hälften av idag, genom att stödrätternas värde sänks från och med år 2015. Istället införs tre nya stöd från och med 2015, med pengarna som inte längre betalas ut i gårdsstöd. Dessa är:

- Förgröningsstöd,
- Stöd till unga jordbrukare och
- Nötkreatursstöd.

Förgröningsstödet blir ett stort och viktigt nytt stöd för alla jordbrukare. EU har bestämt att alla som söker gårdsstöd måste söka och följa villkoren för förgröningsstödet. I Sverige kommer det årliga stödbeloppet att bero på stödrätternas värden. Förgröningsstödet blir ett nästan 55-procentigt tillägg till gårdsstödet. Under perioden 2015 till år 2020 kommer därför det årliga hektarstödet att vara individuellt, tills alla stödrätter har samma värde år 2020. I genomsnitt är förgröningsstödet knappt 70 euro per hektar som jordbrukarna får gårdsstöd för.

Villkoren för förgröningsstödet är mycket detaljerade. Utgångspunkten är att alla jordbrukare ska göra tre särskilda åtgärder som är bra för miljön. Dessa tre åtgärder är:

- Att ha flera olika grödor på sin åkermark. Grundvillkoret är att jordbrukaren ska ha minst tre olika grödor.
- Att bevara mängden mark som haft gräs eller örtartat foder länge. Grundvillkoret är att mängden sådan mark (permanent gräsmark) inte får sjunka för mycket jämfört med vad som fanns år 2012 eller 2015.
- Att ha ytor som är särskilt bra för djur och växter (ekologiska fokusarealer) på sin åkermark. Grundvillkoret är varje jordbrukare ska ha sådana ytor på minst fem procent av sin åkermark.

Det finns mycket undantag och särskilda villkor för förgröningsstödet. Exakt vad en jordbrukare ska göra för att uppfylla villkoren beror på flera olika saker. I huvudsak beror det på:

- hur mycket jordbruksmark jordbrukaren har,
- var i Sverige jordbruksmarken finns,
- vad det är för typ av jordbruksmark och
- vad jordbrukaren gör på sin mark.

Stödet till unga jordbrukare beviljas till jordbrukare som är 40 eller yngre år 2015, om de startade sin jordbruksverksamhet för högst 5 år sedan. Stödet beviljas årligen i högst fem år till jordbrukare som uppfyller de villkoren. Stöd beviljas för högst 90 hektar jordbruksmark. Stödet kan röra sig om ca 500-600 kronor per hektar.

Nötkreatursstödet är ett produktionskopplat stöd. Det innebär att stödets storlek står i relation till antalet enheter som jordbrukaren producerar. Enheterna kan bestå av exempelvis antalet djur. EU tillåter att medlemsstaterna inför sådana stöd på vissa villkor. Sverige har valt att införa det som ett stöd för nötkreatur som är minst ett år gamla. För att få stödet måste jordbrukaren ha minst ett sådant djur. Perioden som jordbrukaren ska ha djur blir som för kompensationsbidraget, alltså 1 augusti året före ansökningsåret till och med 31 juli ansökningsåret. Även beräkningsmetoden blir som för kompensationsbidraget, även om det bara är nötkreatur äldre än ett år som räknas,

det vill säga information om djurenheter per dag hämtas från det Centrala nötkreatursregistret (CDB).

Kommissionen granskar ännu Sveriges förslag till utformning av ett stöd till nötkreatur äldre än ett år. Förslaget i föreskriften bygger på de bestämmelser som Sverige redan har meddelat till kommissionen.

Vad händer med tvärvillkoren?

För att få hela direktstödet måste jordbrukaren följa tvärvillkoren. Tvärvillkoren är vissa speciella delar av den allmänna lagstiftningen, om sådant som en jordbrukare sysslar med eller påverkar med sitt jordbruk. Om länsstyrelsen eller Jordbruksverket upptäcker att en jordbrukare bryter mot tvärvillkoren kan det bli avdrag på de olika direktstöden.

Tvärvillkoren kommer att finnas kvar i framtiden. Det blir några mindre förändringar i villkoren som jordbrukarna ska följa. Dessutom ersätts sättet att hantera Mindre Överträdelser på av det så kallade varningssystemet.

Inför samrådet föreslog Jordbruksverket en ny paragraf om små tvärvillkorsavdrag. Paragrafen innebar att det inte blir något avdrag för tvärvillkorsavvikelse om avdraget uppgår till högst 100 euro. På grund av de synpunkter som kommit in under samrådet har Jordbruksverket bestämt att inte införa bestämmelsen. Skälet är den ökade administrativa bördan för länsstyrelserna och jordbrukaren. Bördan uppstår i samband med att länsstyrelsen måste följa upp att tvärvillkorsavvikelsen har åtgärdats. Dessutom uppfattas regleringen som orättvis eftersom det är endast mindre företag som söker mindre stöd som gynnas av den.

Vilka nya allmänna villkor kommer år 2015?

EU har bestämt att personer som driver vissa verksamheter inte ska kunna få direktstöd. Det är verksamheter som typiskt sett inte är jordbruksverksamhet, men kan bedrivas helt eller delvis på jordbruksmark. Verksamheterna är:

- flygplats,
- järnvägstjänster,
- vattenverk,
- fastighetsföretag och
- permanenta sport- och rekreationsanläggningar.

Förbudet riktar sig mot personerna som driver dessa verksamheter. Utgångspunkten är att en person som driver till exempel både ett jordbruk och en permanent rekreationsanläggning, inte kan få något direktstöd alls, på grund av rekreationsanläggningen. Men det finns stora möjligheter till undantag från förbudet, genom att på olika sätt visa att jordbruksverksamheten är en tillräckligt viktig del i den totala verksamheten.

Det är oklart i vilken mån Sverige får detaljreglera detta krav eller undantagen. Jordbruksverket har därför valt att inte reglera detta i denna föreskrift. Jordbruksverket väljer istället att ta fram information om hur Jordbruksverket tolkar och kommer att tillämpa dessa bestämmelser.

EU har också bestämt att jordbrukarna ska sköta sin mark regelbundet, eller att marken ska ha vissa bestämda egenskaper, för att kunna ge gårdsstöd. Detta är en skärpning jämfört med nuvarande bestämmelser, men för de flesta blir det inte någon stor

förändring. De flesta gör redan tillräckligt på sin mark när de odlar, har betande djur, putsar eller slår av marken emellanåt. De som påverkas är de som har mark som de inte gör någonting på. Typiskt sett borde detta vara åkermark som ligger i träda eller liknande år efter år. Med den nya bestämmelsen blir alla tvungna att göra någonting (odla, putsa, slå av eller låta djuren beta) på sina marker varje år, med vissa undantag. Jordbruksverket har föreslagit undantag när det finns stora fördelar för miljön. Undantagen rör mark som är skyddszon, betesmarker och slätterängar som är i ett miljöersättningsåtagande för sådana marker och för åkermark det första året åkermarken är träda.

Övriga viktiga förändringar

EU har bestämt att betesmarker och slätterängar ska kunna mätas upp på ett annat sätt än idag. Sverige har valt att använda den nya metoden. Det gör att definitionerna av betesmark och slätteräng måste ändras. Samtidigt ändras definitionen av åkermark. För de allra flesta blir förändringarna små men för några kan förändringarna bli större. *Observera att förslagen i föreskriften inte är definitiva.*

A Allmänt

1. BESKRIVNING AV PROBLEMET OCH VAD MAN VILL UPPNÅ

Nedan följer en beskrivning av varje paragraf och vad vi vill uppnå:

OMFATTNING

1 § om stödformer

Under denna paragraf anges vilka stödformer som ingår i föreskriften. Bestämmelsen kräver inte någon utredning av konsekvenserna varför paragrafen inte tas upp för vidare utredning.

2 § om definitioner

Definitionen av betesmark och slätteräng måste ändras för att stämma överens med nya EU-regelverket. I förslaget är grunderna i definitionen för betesmark och slätteräng oförändrade.

Dagens definition av betesmark och slätteräng i föreskriften innebär krav på trädräkning samt att det finns olika krav på betesmarker med allmänna värden respektive betesmarker med särskilda värden. Definitionen av betesmark och slätteräng är dessutom olika i gårdsstöd och miljöersättning vilket får till följd att samma skifte kan få olika arealer.

I den nya definitionen är kravet på trädräkningen borttaget. Avsikten är att det ska vara samma definition för betesmark och slätteräng i både gårdsstöd och miljöersättning. Den enda skillnaden mellan gårdsstöd och miljöersättning ska vara att det får ingå fler markklasser i landsbygdsprogrammet såsom skogsbete, alvarbete mm.

Enligt EU-kommissionens riktlinjer kan medlemsländerna numera välja mellan två metoder. Den ena är trädräkning och hårda regler för bortritning av buskar och naturliga element. Jordbruksverket anser att det är olämpligt att använda denna metod. Den andra metoden heter ”pro rata”. Jordbruksverket föreslår att Sverige tillämpar denna. Pro rata metoden innebär att man istället för noggrann inritning av interna element såsom träd,

buskar och naturliga impediment använder sig av en proportionell reduktion av arealen. Eftersom gränserna inom denna metod är generöst satta kommer de flesta betesmarker att få ersättning för hela sin areal. Det är endast de interna element som definieras i definitionen som omfattas av pro rata. För övriga element såsom byggnader, dammar och liknande gäller de vanliga reglerna.

Aktivitetskraven får inte vara produktionsdrivande på grund av krav från WTO och EU-kommissionen. Därför får Sverige inte ställa krav på odling av jordbruksmark eller att betesmarkerna ska betas. Jordbruksverket överväger därför om det kan vara olika krav på användningen beroende på om marken redan är klassad som betesmark eller om den söks in som ny betesmark. Om marken redan är klassad som betesmark måste putsning tillåtas som aktivitetskrav. För ny mark överväger Jordbruksverket att det ska krävas att marken används till bete eller som slåtteräng. Som ny mark räknas all mark som inte har ägoslaget betesmark i blockdatabasen.

För ny mark föreslås också nya krav på växtligheten. Tillsammans med ändringarna i åkermarksdefinitionen är syftet att skapa mer stabilitet i ägoslagsbedömningarna samt att hindra åkermark från att klassas som betesmark.

Syftet med förslaget är även att definitionen ska bli lättare att förstå och tillämpa för såväl lantbrukarna, handläggare och fältpersonal. Det skulle också innebära att det blir lättare för myndigheten att göra enhetliga bedömningar i hela landet vid till exempel fältkontroll av jordbruksmark. På detta sätt vill vi kunna ge en bättre service och förenkla för kunden så mycket som möjligt då blockdatabasen kommer att hålla en högre kvalitet och dessutom vara mer stabil med mindre gråzoner och färre onödiga ändringar av blockgränser och arealer.

Betesmarker och slåtterängar

Betesmark

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som sköts med bete, avslagning eller putsning samt är bevuxet med gräs eller örter som är dugligt som foder. Hävdad ljung är också dugligt som foder.

Slåtteräng

Ett jordbruksskifte som av länsstyrelsen är fastställt som slåtteräng med särskilda värden. Marken är inte åkermark och används på eftersommaren till slåtter med klippande eller skärande redskap eller för sådan slåtter kompletterat med efterbete eller lövtäkt. Slåtterängen ska vara bevuxen med gräs eller örter som är dugligt som foder.

Generellt för betesmark och slåtteräng

Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som betesmark eller slåtteräng. Skog samt områden där åtgärder gjorts för att väsentligt gynna trätillväxten räknas inte som betesmark eller slåtteräng.

För att ett skifte ska räknas som betesmark eller slåtteräng ska marken klassificeras som ägoslag betesmark i blockdatabasen. Mark som inte är klassificerad som ägoslag betesmark i blockdatabasen är betesmark eller

slätteräng om marken [²]domineras av hävdgynnade arter eller har höga natur- eller kulturvärden knutna till slätter eller beteshävd.

För följande element ska avdrag på arealen göras genom tillämpning av pro rata bedömning:

- 1. Ytor med träd- eller buskskikt som saknar tillräcklig mängd gräs och örter eller som är svåråtkomliga för betesdjuren.*
- 2. Ytor med naturliga impediment. Med naturliga impediment menas naturligt förekommande sandområden, stenar, berg i dagen och naturliga vattensamlingar.*
- 3. Punktformiga landskapselement som inte är bevuxna med gräs och örter. Som punktformiga landskapselement räknas landskapselementen, fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp samt byggnadsgrund som uppfyller definitionen i bilaga X*

Om storleken på ett enskilt element är 0,05 ha eller större är det inte betesmark. Om de element som är mindre än 0,05 ha tillsammans täcker mer än 50 % av skiftet är marken inte betesmark. För skiften med en täckningsgrad på mellan 10 % och 50 % ska avdrag på arealen göras.

Åkermark

Dagens definition av åkermark är kort. Den består av en enda mening:

”Mark som används eller kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.” Det ger utrymme för en rad olika tolkningar vilket innebär problem eftersom det då är svårt att genomföra kontroll av marker utifrån definitionen. Det största problemet är att det blir en stor gråzon runt de två gränser som finns mot andra ägoslag, de mot betesmark och mot annan mark. Med annan mark menas all mark som inte används till jordbruksverksamhet, till exempel skog, tomt eller blöt mark som inte är lämplig att plöja.

Vi har enats om att definitionen av åkermark i sig inte är felaktig idag men vi har försökt att mer i klarspråk förklara vad vi menar så att det blir lättare att förstå och att klassificera marken för lantbrukare och myndigheter. Vårt förslag väntas inte innebära någon påverkan på det faktiska brukandet av marken. Det kommer inte heller att medföra några stora förändringar i hur lantbrukarna redovisar markerna i stödansökningarna.

Vi skriver inte längre något om bete i definitionen men bete är fortfarande en tillåten skördemetod. Vi har också tagit bort texten om lämplig att plöja eftersom många jordbrukare idag inte plöjer sin mark och texten dessutom gav upphov till många olika bedömningar eftersom det är svårt att göra den bedömningen för både jordbrukare och för kontrollanter.

Definitionsförslag

Jordbruksmark som används för växtodling eller som hålls i ett sådant tillstånd att den kan användas för växtodling. Marken ska kunna användas utan någon särskild förberedande åtgärd annat än användande av gängse jordbruksmetoder och jordbruksmaskiner. Marken ska kunna användas

² Här kan eventuellt passusen ”... används till bete eller som slätteräng och ...” komma att läggas till.

för växtodling varje år. Undantag kan göras för ett enskilt år om särskilda omständigheter föreligger.

Syftet är att definitionen ska bli lättare att förstå för lantbrukarna och även lättare för individuella handläggare och kontrollanter att tillämpa i praktiken. Reglerna ska vara så objektiva som möjligt och lätta att förstå så att kunden kan göra korrekta SAM-ansökningar. Det skulle också innebära att det blir lättare för myndigheten att göra enhetliga bedömningar i hela landet vid till exempel fältkontroll av jordbruksmark. Vi skulle dessutom finna färre fel vid kontrollerna vilket skulle kunna innebära en sänkt kontrollfrekvens.

På detta sätt vill vi kunna ge en bättre service och förenkla kundens administration så mycket som möjligt då blockdatabasen kommer att hålla en högre kvalitet och dessutom vara mer stabil med mindre gråzoner och färre onödiga ändringar av blockgränser och arealer.

3 § om undantag

I nuvarande föreskrift finns en bestämmelse om att Jordbruksverket får besluta om undantag från bestämmelserna om det finns särskilda skäl. Denna bestämmelse finns även med i detta förslag. Konsekvenserna utreds inte vidare.

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

Enligt artikel 33 i förordning (EU) nr 1307/2013 ska medlemsstaten bestämma en dag då jordbrukaren ska förfoga över den ansökta marken, för att marken ska vara stödberättigande. Den 15 juni tillämpas redan idag för detta, enligt nuvarande bestämmelser, eftersom det även är den sista dag jordbrukaren kan lägga till mark i sin ansökan.

5 § om minsta skiftesstorlek

Enligt artikel 72.1 i förordning (EU) nr 1306/2013 ska medlemsstaten bestämma en minsta skiftesstorlek för de arealbaserade stöden. Den föreslagna bestämmelsen är oförändrad jämfört med de nuvarande bestämmelserna.

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Enligt artikel 32.3 i förordning (EU) nr 1307/2013 ska medlemsstaten fastställa kriterier för när mark som även används för annat än jordbruksverksamhet är stödberättigande. Motsvarande bestämmelse finns redan idag, i de nuvarande bestämmelserna. Erfarenheten visar dock att det funnits vissa gränsdragningsproblem vilket gjort att den föreslagna bestämmelsen utvecklats något för att klarlägga vad som gäller i vissa av dessa fall.

Sedan tidigare är det tillåtet med tillfälliga aktiviteter som inte är jordbruksverksamhet under några dagar i odlings- respektive betessäsong, om de inte på något väsentligt sätt hindrar den ordinarie jordbruksverksamheten. Utanför säsongen blir störningen mindre och därför är det tillåtet med längre aktiviteter då, men även det under förutsättning att den ordinarie jordbruksverksamheten inte hindras på något väsentligt sätt.

Det har varit oklart när jordbruksmark upphör att vara stödberättigande, när mark ställs om till annat än jordbruk. Jordbruksverket anser att en lämplig tidpunkt att fokusera bedömningen på är när det inleds markarbeten på skiftet för omställningen. Det är en

tidpunkt som är förutsägbar för jordbrukaren och kontrollerbar för myndigheterna, med minimalt utrymme för olikheter i bedömningen. Jordbruksverket har valt att göra åtskillnad mellan omställning på mark som är i produktion jämfört med mark som inte är i produktion (egentligen träda eller betesmark/slätteräng som inte används längre till bete eller slätter).

På mark i produktion upphör stödberättigandet på den faktiskt markbearbetade/omställda ytan.

På mark som inte är i produktion upphör stödberättigandet på hela det område inom skiftet som ska ställas om. Det förändrade syftet med markanvändningen, får anses ha blivit tillräckligt konkret när markarbetena inleds.

Avslutningsvis föreslås ett undantag till den inledande huvudregeln om att endast kortvariga icke-jordbruksaktiviteter är tillåtna under odlings- respektive betessäsong. Undantaget gäller för underhåll och förbättring av jordbruksmark, i den mån det inte kan klassas som jordbruksverksamhet, och för infrastrukturarbeten. För sådana arbeten som generellt har ett vällovt eller allmännyttigt syfte är det befogat att medge något generösare möjligheter än för andra icke-jordbruksanknutna aktiviteter. Därför föreslås att sådana aktiviteter får utföras även inom odlings- respektive betessäsong och att enskilda ytor på jordbruksmarken får tas i anspråk i upp till 28 dagar för sådana arbeten. Att undantaget gäller ytor innebär att till exempel färdigställandet av ett helt dike mycket väl kan få ta längre tid än 28 dagar, med bibehållet stödberättigande, om den markbearbetade ytan återställs efterhand (inom 28 dagar) som dikningsarbetet avancerar.

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

Enligt artikel 4.1 (c) i förordning (EU) nr 1307/2013 ska medlemsstaten fastställa hur en jordbruksmark ska skötas för att vara stödberättigande, eller snarare för att i stödsammanhang klassas som mark som används för jordbruk. Enligt artikel 2.3 i förordning (EU) nr 639/2014 måste kriterierna vara förenliga med WTO:s gröna box, det vill säga icke produktionsdrivande. Av artikel 4 framgår att kriterierna ska vara krav på årlig aktivitet, eller vartannat år om det kan motiveras av miljöskäl. Alternativt kan kvalitativa kriterier tillämpas.

Förslaget är i grunden ett krav på årlig aktiv jordbruksverksamhet på alla marker utom skydds zoner, som istället får bibehållas på annat sätt som inte försämrar dess egenskaper som skydds zon.

Förslaget är även att överföra det nuvarande kravet på att befintlig dränering på åkermark ska underhållas, så att försumpning hindras, från tvärvillkoren (skötselkrav) och istället införliva det i aktivitetskraven. Skrivningen är likartade men något mer generell. Därmed likställs hanteringen av försumpning med den nya hanteringen av igenväxning, som också upphör att vara tvärvillkor. Avvikelse från dessa gamla tvärvillkor/skötselkrav blir alltså stöd villkorsfel (arealavvikelse) i framtiden, istället för tvärvillkorsavvikelse.

Som aktiv jordbruksverksamhet klassas mekanisk jordbearbetning, odling med etablerade metoder, skörd eller bete samt putsning, avslagning eller motsvarande. Grön träda, betesuppehåll eller liknande utan putsning eller avslagning räknas inte som aktiv jordbruksverksamhet. En av de tillåtna aktiviteterna är odling med etablerade metoder. Förutom att definiera vanlig odling av ettåriga grödor som en möjlig aktivitet, är

avsikten att formulering ska innefatta normal odling av fleråriga eller permanenta grödor eftersom den faktiska aktiva arbetsinsatsen kan vara mycket begränsad vissa år, trots att odlingen som sådan är aktiv och en fullgod aktivitet i sig. Med etablerade metoder menas någon form av normal skötsel, där exakt åtgärd beror på odlingen. Några exempel kan vara normal förnygring av bärplantor eller beskärning av fruktträd, vilket i förlängningen innebär att en övergiven bär- eller fruktodling, där detta inte utförs, förlorar stödberättigandet.

För kontrollerbarheten behövs ett datum när aktiviteten ska vara utförd. Datumet 31 oktober respektive år föreslås eftersom det är ett datum som redan är etablerat inom andra ersättningar till jordbrukare.

Efter år 2015 finns vissa undantag från kravet på årlig aktivitet. Undantagen är för:

1. Betesmarker och slåtterängar som är i ett miljöersättningsåtagande (både för allmänna och särskilda värden eftersom det räcker med att åtagande finns). Där räcker det om aktivitet utförs vartannat år, vilket möjliggör den mer anpassade skötsel som utförs i ett miljöersättningsåtagande. Detta bedöms vara positivt ur miljöhänseende.
2. Åkermark, det första året den är i träda, vilket även det bedöms vara positivt ur miljöhänseende.

Syftet med att kräva aktivitet på alla marker utom skydds zoner år 2015, är att i möjligaste mån säkerställa att de marker som kommer in i det nya stödsystemet verkligen är och kan användas som jordbruksmark. Detta är viktigt eftersom det skapar stora problem för såväl jordbrukarna som myndigheterna att korrigera felaktiga marker i efterhand.

Med skydds zonen avses:

- ytor som är i ett miljöersättningsåtagande för skydds zoner samt
- ytor som skulle kunna vara i ett sådant åtagande och som sköts så att de skulle kunna bli aktuella för ett sådant åtagande och
- andra ytor som sköts som en skydds zon på grund av andra allmänna bestämmelser, till exempel Kemikalieinspektionens föreskrifter och anvisningar för skydds zon vid användning av Proline.

För skydds zoner gäller ett kvalitetskrav istället för ett aktivitetskrav. Avsikten är det ska vara ett krav på bevarande av egenskaper snarare än förbättring eller skapande av egenskaper. Det som ska bevaras är ytans grundläggande egenskaper som gör att den kan fungera som en skydds zon med rätt skötsel, det är alltså inget direkt krav på att den faktiskt ska skötas i enlighet med de villkor som finns för marker som är i ett miljöersättningsåtagande för skydds zoner

I de fall myndigheterna konstaterar att marken inte används för aktiv jordbruksverksamhet, eller skydds zonen har missköts så att dess egenskaper har gått förlorade, hanteras det som en arealavvikelse.

Rörande undantaget från krav på aktivitet varje år, för marker som är i ett miljöersättningsåtagande för betesmarker och slåtterängar, är avsikten att bedömningen av om marken är i ett åtagande eller inte ska göras år för år, eftersom gårdsstödet är ett ettårigt stöd. Sådant misskötsel av åtagandet som leder till att åtagandet hävs ska bara få genomslag det år åtagandet hävs och framåt. Undantaget undanröjs då och ersätts av det allmänna årliga aktivitetskravet tills vidare. Ett upphävt åtagande ska inte ge några

retroaktiva konsekvenser i detta avseende, eftersom marken trots allt var i ett åtagande det eller de föregående åren.

Generellt om 8-14 §§ om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC)

Enligt artikel 94 i förordning (EU) nr 1306/2013 ska medlemsstaterna säkerställa att all jordbruksareal hålls i enlighet med god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. Medlemsstaterna ska fastställa miniminormer för detta utifrån den lista av GAEC som finns i bilaga II till samma förordning. Medlemsstaten ska beakta de särskilda förhållanden som råder i de områden som berörs, såsom jordmån, klimatförhållanden och befintliga jordbrukssystem, markanvändning, växtföljd, jordbruksmetoder och företagsstrukturer.

8 § om användande av bevattningsvatten

En av normerna i bilaga II till förordning (EU) nr 1306/2013 är att följa tillståndsförfarandet för bevattning i de fall användning av bevattningsvatten kräver tillstånd. Normen är inte ny som GAEC utan har funnits med sedan 2010. De nationella bestämmelserna om tillståndsplikt för vattenverksamhet finns i miljöbalken³ 11 kap. Enligt 9 § krävs som huvudregel tillstånd för vattenverksamhet. Dock krävs, enligt 12 §, inte tillstånd om varken allmänna eller enskilda intressen skadas av vattenverksamheten. För att man ska kunna säga att jordbrukaren följer det tillståndsförfarande som finns, ska jordbrukaren söka tillstånd om inte undantaget enligt 12 § är uppfyllt. Att följa tillståndsförfarandet innebär också att jordbrukaren ska följa villkoren i ett tillstånd om ett sådant finns. Om jordbrukaren däremot inte har tillstånd så ska jordbrukaren följa kraven i tillsynsföreläggandet om något finns. Om något sådant inte heller finns så får man i praktiken utgå ifrån att bevattningen inte är tillståndspliktig.

Jordbruksverket föreslår att jordbrukare som bevattnar jordbruksmark även fortsättningsvis ska följa de begränsningar avseende uttag och användning av vatten för bevattningsändamål som gäller för att uppfylla tvärvillkoren. Detta enligt 11 kap. Miljöbalken eller enligt lag, förordning eller tillstånd som har meddelats med stöd av 11 kap. Miljöbalken. Regleringen innebär att den jordbrukare som bevattnar åkermark utan tillstånd när så krävs eller som bryter mot ett villkor i ett tillstånd eller inte följer kraven i eventuella tillsynsförelägganden riskerar ett tvärvillkorsavdrag på sina stöd.

9 § om upprättande av buffertzoner längs vattendrag

En av normerna i bilaga II till förordning (EU) nr 1306/2013 är upprättandet av buffertremsor längs vattendrag. Normen finns med sedan tidigare i nuvarande grundförordning och syftet är att det ska finnas ett gödslingsfritt skyddsavstånd om jordbruksmarken gränsar till vattendrag och sjö. Buffertremsan ska uppfylla de krav i nitratdirektivet⁴ som avser spridning av gödselmedel på mark i närheten av vattendrag. Med gödselmedel avses varje ämne som innehåller en eller flera kväveföreningar och som tillförs jorden i syfte att öka växtproduktionen. Här avses även stallgödsel avfall från fiskodlingar samt avloppsslam.⁵

³ Miljöbalk (SFS 1998:808)

⁴ Punkt A4 i bilaga II Rådets direktiv av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (91/676/ EEG)

⁵ Punkt A4 i bilaga II Rådets direktiv av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (91/676/ EEG)

I Jordbruksverkets föreskrifter om miljöhänsyn finns en bestämmelse om skötselkrav för så kallade buffertzoner när man talar om växtnäring inom känsligt område⁶. Där föreskrivs, med stöd av nitratdirektivet⁷, att gödselmedel inte får spridas på jordbruksmark närmare än två meter från kant som gränsar till vattendrag eller sjö inom känsligt område. Den gödsel som djuren själva tillför marken vid betesgång ska dock inte räknas in i begreppet spridning.

Jordbruksverket föreslår därför att direktstödsföreskriften liksom tidigare fastställer en normen som grundar sig på bestämmelsen om buffertzoner i föreskriften om miljöhänsyn, men att den då omfattar jordbruksmark både i och utanför känsligt område. Normen i bilaga II till förordning (EU) nr 1306/2013 omfattar alltså all jordbruksmark, inte bara inom känsliga områden.

10 § om åtgärder för att förebygga förorening av grundvatten

En av de nyare normerna i bilaga II till förordning (EU) nr 1306/2013 är skyddet mot förorening av grundvatten. Normen var tidigare ett verksamhetskrav, ett tvärvillkor enligt grundvattendirektivet⁸, men är sedan den 22 december 2013 en GAEC. Syftet med normen är att förhindra dels direkta utsläpp i grundvatten och dels indirekta utsläpp i mark och filtrering genom markytan. I bilaga II till förordning (EU) nr 1306/2013 hänvisas till de farliga ämnen som förtecknas i bilagan till grundvattendirektivet⁹ i dess gällande lydelse dess sista giltighetsdag. Jordbruksverket föreslår därför att jordbrukaren, för att uppfylla tvärvillkoren, även fortsättningsvis inte ska släppa ut sådana farliga ämnen samt vidta åtgärder för att förhindra indirekt förorening. De åtgärder som detta syftar till handlar om förvaring och hantering av ämnena på ett säkert sätt.

11 § om minimikrav för marktäckning

Sedan 2009 finns en norm i bilaga II till förordning (EU) nr 1306/2013 om minimikrav för marktäckning som syftar till att minimera riskerna för markerosion. Jordbruksverket bedömer inte att markerosion är ett generellt problem i Sverige, även om erosion i form av växtnäringssläckage förekommer. Det är därför fortfarande tillräckligt att begränsa regleringen till de områden som benämns i 11 § förordning (1998:915)¹⁰. Jordbruksverket föreslår därför, liksom tidigare, att jordbrukare som omfattas av denna § ska hålla åkermark bevuxen i enlighet med den bestämmelsen för att anses uppfylla tvärvillkoren. Svealand och Norrland står därför utanför regleringen. Marken som omfattas ska vara höst- eller vinterbevuxen i olika grad¹¹.

12 § om minimikrav för markanvändning för att begränsa erosion

Denna norm är inte heller ny. Den syftar till att minska riskerna för markerosion och är en norm som tar särskilt sikte på lokala förhållanden. Med lokala förhållanden menas exempelvis marker som har en betydande lutning och som ligger i anslutning till vatten. Jordbruksverket bedömer inte att markerosion är ett generellt problem i Sverige, även

⁶ 24 a § i Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

⁷ Artikel 3.2 i

⁸ Rådets direktiv av den 17 december 1979 om skydd för grundvatten mot förorening genom vissa farliga ämnen (80/68/EEG)

⁹ Rådets direktiv av den 17 december 1979 om skydd för grundvatten mot förorening genom vissa farliga ämnen (80/68/EEG)

¹⁰ Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket

¹¹ 29-34 §§ Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

om erosion i form av växtnäringsläckage förekommer. Det är därför tillräckligt att begränsa regleringen till känsliga områden¹². Jordbruksverket föreslår därför även fortsättningsvis att åkermark som lutar mer än 20 procent och ligger i anslutning till vatten ska vara bevuxen under en period om fem månader under höst- och vintermånaderna för att minska riskerna för erosion. Dessutom föreslås liksom tidigare att åkermark som lämnas obearbetad efter skörd räknas som bevuxen. En anledning till att åkermark utanför de känsliga områdena inte omfattas av regeln är att vallodlingen bedöms vara så omfattande i stora delar av Svealand och Norrland att risken för markerosion där är väldigt låg.

13 § om förbud mot bränning av stubbåker

En norm som finns med i bilaga II till förordning (EU) nr 1306/2013 sedan 2009 är bibehållandet av markens innehåll av organiskt material. Normen inkluderar ett förbud mot bränning av stubbåkrar, utom om det görs av växtskyddsskäl. Bränningen minskar tillförseln av organiskt material till marken och kan bidra till mullhaltsänkning. Medlemsstaterna får begränsa normen till ett allmänt förbud mot bränning av stubbåkrar, men får även besluta att lägga till ytterligare krav. Tidigare har förbudet i föreskriften formulerats på så sätt att det har varit bränningen av halm som varit förbjuden. Det är på sin plats att förtydliga att det är själva stubbåkern som är utsatt. Att bränna halm i strängar är därmed också förbjudet då det drabbar stubbåkern. Jordbruksverket föreslår därför som grundregel även fortsättningsvis ett förbud mot bränning av stubbåker, utom i händelse av växtskyddsskäl.

Det finns sedan tidigare även ett undantag som gäller förberedelse inför direktsådd av höstoljeväxter. Jordbruksverket föreslår att detta generella undantag står kvar av följande skäl. Under sommaren 2009 fick några jordbrukare dispens från förbudet så att de skulle kunna bränna stubbåker inför direktsådd av höstoljeväxter. Dispensen beviljades eftersom det inte finns några starka miljöskäl mot att tillåta stubbränning i detta specifika fall. Forskning visar att regelbunden stubbränning i vissa fall kan leda till sänkta mullhalter, men eftersom höstoljeväxter inte kan odlas på samma areal oftare än vart tredje år så innebär stubbränning i dessa fall ingen stor risk för markens organiska material. Direktsådd och minimerad jordbearbetning leder dessutom till bättre markstruktur och minskad energiåtgång i odlingen. Jordbruksverket anser därför att förbudet mot bränning av stubbåker inte ska gälla när det sker som förberedelse inför direktsådd av höstoljeväxter. För att de jordbrukare som berörs inte ska behöva ansöka om dispens och för att de ska slippa osäkerhet om dispensen kommer att beviljas eller inte föreslår Jordbruksverket att detta undantag till grundregeln står kvar.

Undantaget för bränning av växtskyddsskäl är nytt. Detta undantag är svårt att kontrollera. Till skillnad från bränning vid förberedelse för höstoljeväxter är det svårt att i efterhand avgöra om det fanns skäl för bränning för att skydda mot exempelvis skadesvampar. Exempel på sådana är snömögel, stråknäckare, fläcksjuka, svartpricksjuka, bladfläcksjuka och sköldfläcksjuka. Dessa svampar överlever ibland även på skörderester som plöjs ned i jorden och dessa utgör då en smittkälla när de åter plöjs upp följande år. För att kunna kontrollera att bränningen gjorts av växtskyddsskäl föreslår Jordbruksverket att jordbrukaren måste ansöka om och beviljas dispens.

14 § om tvärvillkorselement

¹² 5 § i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket och 2 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

En norm som finns med i bilaga II till förordning (EU) nr 1306/2013 sedan 2010 är att bevara landskapselement. I lämpliga fall innebär detta även häckar, dammar, diken, träd på rad, i grupp eller isolerade träd, åkerkanter och terrasser och även ett förbud mot att klippa häckar och träd under fåglarnas häcknings- och uppfödningstid samt, som ett alternativ, åtgärder för att undvika invasiva växtarter. Den viktigaste orsaken till att föreskriva om att bevara landskapselement är att motverka de negativa miljökonsekvenser som kom när uttagsplikten¹³ togs bort. Utagsplikten berörde endast åkermark. Jordbruksverket anser att de landskapselement som ligger i åkermark kan vara hotade och att det har ett direkt samband med de moderna brukningsmetoderna och strävan efter allt större brukningsenheter. Fokus har därför varit riktat mot hotade landskapselement i åkermark och särskilt i de mest intensivt utnyttjade slättbygderna (stödområde 9). Jordbruksverket föreslår därför att vissa utvalda landskapselement i eller mellan åkermarksblock i stödområde 9 skyddas. Dessa ska liksom tidigare kallas tvärvillkorselement för att skilja dem från andra typer av landskapselement som inte omfattas av tvärvillkoren. Det är alltså inte landskapselement i åkermark utanför stödområde 9 och det är inte heller landskapselement i betesmark och slätteräng. Solitärträd, småvatten, öppna diken och stenmurare är de aktuella tvärvillkorselement som ska skyddas. Tvärvillkorselementen förklaras i bilaga 2.

15 § om varningssystemet

Enligt artikel 99.2 andra stycket i förordning (EU) nr 1306/2013 får medlemsstaterna välja att anta ett så kallat tidigt varningssystem. I artikel 39.3 i förordning (EU) nr 640/2014 finns närmare regler kring tillämpningen. Varningssystemet går ut på att jordbrukaren inte får något tvärvillkorsavdrag för en överträdelse som konstaterats vid kontroll om jordbrukaren åtgärdar den inom rimlig tid. Om jordbrukaren inte vidtar någon åtgärd ska avdrag göras retroaktivt för det år då överträdelserna först konstaterades. Jordbrukaren ska åtgärda överträdelserna inom den tidsfrist som kontrollmyndigheten bestämmer. Tidsfristen ska dock sättas till senast innan utgången av nästföljande år. Om kontrollmyndigheten inte genomför någon efterföljande kontroll av åtgärden inom tre år från och med det år som överträdelserna först konstaterades, tas överträdelserna bort.

Varningssystemet kan tillämpas på överträdelser av mindre allvar, varaktighet och omfattning. Det får inte tillämpas på överträdelser som direkt riskerar den allmänna folk- och djurhälsan. Sådana överträdelser ska istället alltid leda till avdrag på eller uteslutning från stöd. Varningssystemet påminner mycket om den nuvarande regeln om Mindre Överträdelse¹⁴. Denna regel tas bort från och med 2015, men ersätts alltså av varningssystemet.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

17 § om landskapselement i åkermark

¹³ Utagsplikt innebär att man måste sätta viss del av jordbruksmarken i träda som ett sätt för att minska utbudet och höja priset på marknaden. Att ta bort uttagsplikten kan leda till ökad odling i högvakastande områden. Det påverkar den biologiska mångfalden negativt eftersom odlingen sker i områden med liten variation i livsmiljöer.

¹⁴ Artikel 24.2 Rådets förordning (EG) nr 73/2009 av den 19 januari 2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd för jordbrukare inom den gemensamma jordbrukspolitikerna och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare, om ändring av förordningarna (EG) nr 1290/2005, (EG) nr 247/2006 och (EG) nr 378/2007 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1782/2003.

I artikel 9.1 i (EU) nr 640/2014 finns en möjlighet för medlemsstaten att besluta att vissa landskapselement får ingå i den stödberättigande arealen. Landskapselementen i fråga ska traditionellt vara en del av goda jordbruksmetoder och gott markutnyttjande. Jordbruksverket anser att landskapselement i åkermark är sådana element och föreslår därför att de ska ingå i den stödberättigande arealen. Den maximala bredden för elementen fastställs till två meter vilket är den högsta tillåtna bredden enligt nämnda artikel. Jordbruksverket anser att möjligheten att tillåta ytan som stödberättigade ska utnyttjas. För dessa landskapselement gäller inga ytterligare skötselvillkor.

Att gränsen för landskapselement anges i bredd innebär att det rör sig om linjeelement. I Sverige rör det sig om diken och murar även om bestämmelsen i EU-förordningen har ett vidare tillämpningsområde och kan även omfatta till exempel häckar.

GÅRDSSTÖD OCH STÖDRÄTTER

18 § om användande av stödrätter

Artikel 72.1 (b) i förordning (EU) nr 1306/2013 säger att jordbrukare ska ange vilka stödrätter som ska tas med i ansökan om utbetalningen för gårdsstöd. Vi måste bestämma hur lantbrukaren ska göra för att använda sina stödrätter i gårdsstödsutbetalningen.

Genom att reglera att stödsökandes innehav vid sista ansökningsdag är underlaget om stödrätterna som ligger till grund för ansökan om gårdsstöd löser vi processen på ett enkelt vis som inte kräver någon extra administrativ börda av lantbrukarna. Det är också såhär tidigare regler är utformade. Därför kommer det i praktiken att fungera likadant som under förra programperioden i ansökningsförfarandet.

Efter sista ansökningsdag säger artikel 24.1 i delegerade förordning (EU) nr 639/2014 att lantbrukaren ska meddela att den vill ta bort och lägga stödrätter i ansökan i samband med överföringar av stödrätter. Vi måste bestämma på vilket sätt lantbrukaren ska meddela oss att den lägger till och tar bort stödrätter ur ansökan.

18 § i kapitlet om gårdsstöd och stödrätter säger att lantbrukarna automatiskt meddelar om att lägga till eller ta bort stödrätter ur ansökan om utbetalning av gårdsstöd när de är anmäler en överföring av stödrätter. Tidigare regler är utformade på samma sätt.

Om en jordbrukare har mer stödrätter än mark i ansökan måste vi bestämma en prioriteringsordning för vilka stödrätter som ska användas. 18 § fjärde stycket anger att stödrätter med högst värde ska användas först. Denna regel gör att lantbrukarens utbetalning av gårdsstöd alltid blir så högt som möjligt. Om stödrätter har lika värde måste en ordning väljas och då är det enklast att börja med den stödrätt som har lägst ordningsnummer i lantbrukarens innehav. Jordbrukarna måste ha en möjlighet att ändra ordningen som deras stödrätter används. Det bestäms av sista stycket i 18 §.

Beräkning på hur stor administrativ börda det blir för jordbrukare att ansöka om gårdsstödet presenteras i konsekvensutredningen för ansökansföreskriften.

19 § om datum för arealinnehav i samband med att stödrätter upphör att gälla

Artikel 21.4 i förordning (EU) nr 1307/2014 säger att medlemslandet ska bestämma vilket datum som landet ska stämma av jordbrukarens areal i ansökan mot innehavet av

stödrätter. Detta är för att kunna avgöra om jordbrukaren har ett överskott av stödrätter eller inte.

Genom att välja sista ansökningsdag kommer vi att få samma datum för både innehavet av stödrätter och innehavet av mark. Detta leder till jordbrukarna vet om de har ett överskott av stödrätter redan när de lämnar in ansökan. Datumet för avstämning av innehavet av stödrätter bestäms av artikel 21.4 i förordning (EU) nr 1307/2013 och är inget vi kan reglera själva.

Det gör också att lantbrukaren kan ändra i sin ansökan fram tills sista ändringsdag utan att det påverkar vilka stödrätter som kommer att upphöra att gälla.

20 § om prioriteringsordning för att dra in överskott av stödrätter

Jordbruksverket måste bestämma i vilken ordning vi ska dra in stödrätter om överskottet av stödrätterna i Jordbrukarens innehav har lika värde. Genom 20 § får vi en prioriteringsordning som kompletterar de bestämmelser som finns i EU:s förordningar. Den övergripande bestämmelsen är att stödrätter med lägst värde dras in först.

21 § om indragning av oanvända stödrätter

Jordbruksverket ska dra in oanvända stödrätter. Regleringen pekar ut vilket artikel under förordning (EU) nr 1307/2013 vi använder oss av.

22 § om hur stor en ansökan om tilldelning ur nationella reserven måste vara

För att minska den administrativa bördan hos berörda myndigheter är det bra att ha en gräns för hur liten en ansökan får vara för att jordbrukaren ska få tilldelning av stödrätter ur den nationella reserven. I det gamla systemet har gränsen varit 1 hektar. Gränsen är nu sänkt till 0,1 hektar för att optimera tilldelningen av stödrätter nästa år. En lägre gräns behövs för att det kommer att bli svårt att tillskansa sig stödrätter på annat sätt än ur den nationella reserven då överskottet av stödrätter som jordbrukare har upphör att gälla.

Beräkning på hur stor administrativ börda det blir för jordbrukare att söka stödrätter ur nationella reserven presenteras i konsekvensutredningen för ansökansföreskriften.

23 § om vilka som får söka stödrätter ur den nationella reserven

Eftersom jordbrukare kan föra över stödrätter mellan sig kan en sökande skapa ett konstgjort underskott av stödrätter och söka nya stödrätter ur nationella reserven för mark som den tidigare hade stödrätter till. 22 § första stycket hindrar lantbrukaren från att skapa ett konstgjort underskott.

En ny betesmarksdefinition och restaurering av betesmark gör att det kommer in mark som aldrig har fått tilldelning av stödrätter i blockdatabasen år 2015. Jordbrukare bör få rätt att söka stödrätter för denna mark år 2015. Eftersom Jordbruksverket inte tilldelade stödrätter för betesmark och slåtteräng som kom in i blockdatabasen under år 2014 bör regeln gälla för mark som har blivit tillagd som godkänd för gårdsstöd i blockdatabasen från och med år 2013.

Vid till exempel järnvägs- och vägarbeten tas jordbruksmark ibland i anspråk av staten för att användas vid anläggandet. Jordbrukarna kan då inte ha med marken i sin ansökan eftersom det inte pågår jordbruksverksamhet på den. Under 2015 kommer jordbrukarna att förlora sitt överskott av stödrätter. Om det visar sig att mark var upplåten för

anläggningsarbete bör jordbrukarna kunna få en möjlighet att söka nya stödrätter för denna mark när de kan använda den i sin gårdsstödsansökan igen.

För att inte all utökning av blockarealer vid till exempel ajourhållning ska ge rätt till tilldelning ur nationella reserven är det lämpligt att bestämma en gräns för hur stor ökningen ska vara. 22 § tredje stycket anger en gräns på 0,10 hektar.

24 § om i vilken ordning stödrätter ska tilldelas

Det behövs en prioriteringsordning för grupperna som söker stödrätter ur nationella reserven om medlen i nationella reserven inte räcker till alla. Grupperna unga jordbrukare och nystartade ska tilldelas ur nationella reserven enligt artikel 30 i förordning (EU) nr 1307/2013. Om medlen inte räcker för dessa ska vi göra en linjär minskning av existerande stödrätter för att skapa medel till tilldelningen av stödrätter. Genom att i föreskriften säga att tilldelning till betesmarker och slätterängar ska göras först kan vi ta existerande medel ur den nationella reserven till denna grupp. Efter det kan vi sänka värdet på stödrätter om behovet till grupperna unga- och nystartade jordbrukare är större än vad den nationella reserven räcker till.

ÖVRIGA DIREKTSTÖD

Förgröning - stöd för jordbruksmetoder med gynnsam inverkan på klimatet och miljön

25 § om diversifiering av grödor

Jordbruksföretag där huvuddelen av den stödberättigande jordbruksmarken ligger i stödområde 1–3 och f, samt har 10 hektar åkermark eller mer ska varje år odla minst två grödor. Bestämmelsen är till för att förhindra ensidig odling av grödor.

26 § om perioden då grödorna ska finnas

Jordbruksverket måste föreskriva om vilken period som ska beaktas när kontrollerna om två eller tre grödor finns eller har funnits på plats samtidigt. Kommissionen accepterar att kontrollerna sker efter den perioden om bedömningen kan göras med hjälp av synliga skörderester.

Bestämmelsen är till för att gröddiversifieringen ska kunna kontrolleras. Perioden måste vara relativt kort för att diversifieringsreglerna inte ska inkräkta på lantbrukarnas möjligheter att bedriva växtodlingen på ett optimalt sätt. Särskilt viktigt är att inte förhindra tidig höstsådd när skördeförhållandena och väderomständigheterna medger detta. En negativ effekt av en kort beaktandeperiod för kontrollmyndigheten blir att kontrollerna i huvudsak måste koncentreras till denna. Detta kan medföra att samma areal måste besökas i fält mer än en gång. Jordbruksverket har sammanvägt dessa omständigheter och föreskriver att de olika grödorna ska finnas från och med den 1 juni och till och med den 31 juli.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

Regleringen har som mål att skapa förutsättningar för ett jordbruk med gynnsam inverkan på klimatet och miljön.

Arealer med ekologiskt fokus

Jordbruksföretag där huvuddelen av den stödberättigande jordbruksmarken ligger i slättområden och vissa andra angränsande områden som inte omfattas av ett undantag

för områden med stor andel skog¹⁵ och har mer än 15 hektar åkermark ska ha minst 5 procent av den åkermarken som arealer med ett ekologiskt fokus.

Enligt förordning om EU:s direktstöd för jordbrukare (SFS:1101) 23 § ska som arealer med ekologiskt fokus räknas: arealer som ligger i träda, landskapselement i form av obrukade fältkanter på åkermark, jordbruksmark med odling av salix, arealer med växttäckte etablerat genom insådd av vallfrö i huvudgröda under vår eller försommar och arealer med kvävefixerande grödor.

- a) Arealer som ligger i träda ska bibehållas minst från och med den 1 januari till och med den 31 juli.
- b) Landskapselement i form av 1-20 meter breda obrukade fältkanter på åkermark ska vara bevuxna. Mark som lämnats orörd efter skörd räknas som bevuxen. De obrukade fältkanterna ska bibehållas minst till och med den 31 juli. Med fältkant avses den ytterst liggande odlingsbara arealen längs skiftesgränserna. De obrukade fältkanterna får inte ligga på eller angränsa till arealer med träda vilka man själv förfogar över. De får inte heller ligga där det finns ett åtagande för skyddszoner.
- c) På jordbruksmark med odling av salix får inga mineralgödselmedel eller växtskyddsmedel användas utom det första året grödan etableras.
- d) Arealer med växttäckte ska etableras genom insådd av vallfrö i spannmål eller oljevaxter senast den 15 juni och bibehållas minst till och med den 31 december. Vallinsådden räknas som arealer med ekologiskt fokus endast under insåningsåret. Vallinsådden får inte göras på arealer som du får miljösättning för minskat kväveläckage för. En förteckning över de arter eller blandningar av arter av grödor som ska användas finns i bilaga 3.
- e) De godkända kvävefixerande grödorna ska vara arter inklusive konservärter, åkerbönor, blå lucern och klöver. Dessa grödor ska odlas i renbestånd och bibehållas minst till och med den 31 juli. Behovet att uppnå målen med direktiven 91/676/EEG och 2000/60EG (nitrat och vattendirektiven) tas i beaktande, genom reglerna i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, 1 – 28 §§.

Stabila EFA-tillämpningar ska registreras i ett lager i blockdatabasen.

2015 behöver inte EFA-lagret vara komplett, då räcker det med att vi digitaliserar stabila EFA som ansöks som EFA. Kontrollfrekvens för förgröning blir höjd till 10% om vi inte har ett komplett EFA-lager. EFA-lagret måste senast vara komplett 2016 för att vi ska slippa 10% kontrollfrekvens enligt artikel 31.3 i genomförandeförordningen 809/2014 och artikel 70 i förordning 1306/2013.

28-29 §§ om nötkreatursstöd

Under en längre period har antalet nötkreatur minskat i landet. Nötkreaturen har helt avgörande betydelse för att jordbrukaren ska kunna sköta och använda sin mark, särskilt i skogsbygd. Att sköta marken utan betande djur ger inte samma landskaps- och

¹⁵ Förordning 1307/2013 artikel 46.7

miljövärden. Mjolk- och köttproduktion utöver den passiva markförvaltningen¹⁶ ger också sysselsättning i dessa områden. En ytterligare minskning av mjolk- och köttproduktionen kommer att öka överskottsarealen, det vill säga mark som inte betas. I Sverige beräknas den uppgå till 25 procent. Ett stöd kopplat till nötkreatur är ett sätt att påverka intresset för mjolk- och nötköttsproduktion. Det ger möjligheter för företagen att behålla produktionen på nuvarande nivå och dämpa den nedåtgående trenden i antal nötkreatur och antalet företag med nötkreatur.

Sverige har meddelat kommissionen de former för stödet som vi har valt. Eftersom sista dagen för att meddela detta har passerat har regeringen redan fattat beslut om detta och skickat in meddelandet till kommissionen. Villkoren och formerna för nötkreaturstödet regleras därför i huvudsak i den svenska direktstödsförordningen. I övrigt föreslår Jordbruksverket att föreskriften fastställer de villkor och former för stödet som står i regeringsbeslutet, nämligen följande:

- Uppgifterna som ligger till grund för beräkningen av stödet ska hämtas från det Centrala nötkreatursregistret (CDB).

Inom det generella bemyndigandet föreslår Jordbruksverket följande:

- Beräkningsperioden är normalt 1 augusti till 31 juli. Eftersom stödet inte börjar gälla förrän från och med 2015 föreslår Jordbruksverket dock att den första beräkningsperioden blir 1 januari 2015 till 31 juli 2015.
- Jordbruksverket föreslår att det ska framgå av föreskriften hur mycket stöd som kan beviljas i den mån stödet översöks. Regeringen har gjort bedömningen att en avsättning på 13 procent av det nationella taket för direktstöd är nödvändigt för att upprätthålla produktionen. Stödet ska beviljas som ett stödbelopp per djur. Det maximala antalet djur fördelat på stödet är 1 067 414, vilket baseras på antalet djur som fanns referensåret 1 augusti 2010 till 31 juli 2011. I den mån nötkreaturstödet blir översökt ett år i förhållande till stödtaket, reduceras stödet per djur i relation till hur stor översökningen är. För övriga år fastställs stödet per enhet genom att det totala stödet fördelas på antal stödberättigade djur i proportion till djurets ålder räknat på antal dagar över 12 månader. Jordbruksverket gör bedömningen att stödet kommer att bli cirka 800 kronor per stödberättigande djur per hel beräkningsperiod.
- Det dokumenteras inte att det finns fel på ett djur om djuret ändå har för låg ålder för att bevilja stöd vid kontrolltillfället. När djuret sedan passerar en ålder av 12 månader och får räknas som ett stödberättigande djur som ska ingå i ansökan, ska eventuella fel som fanns vid kontrolltillfället tas hänsyn till. Även om djuret inte var stödberättigande vid kontrolltillfället rörde det sig ändå om ett potentiellt stöddjur. Därför är det viktigt att man tar hänsyn till detta vid bedömningen om djuret är stödberättigande eller inte.
- Jordbruksverket föreslår att det fastställs vem som får tillgodoräkna sig beräkningsperioden för ett djur samma dag som det byter produktionsplats. Problemet är att djuret kan vistas på två olika produktionsplatser samma dag om de transporteras från en plats till en annan. Principen när det gällde

¹⁶ Ibland kallar man det för passiv markförvaltning när man endast uppfyller kraven för gårdsstöd, det vill säga ett stöd helt frikopplat från produktion.

Handjursbidraget var att den som anmält produktionsplatsen som djuret ankommer till, räknar den dagen till sin beräkningsperiod. Jordbruksverket föreslår att denna princip ska gälla även för nötkreatursstödet.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Alla medlemsstater ska betala ut ett stöd till jordbrukare som är under 40 år och startar ny verksamhet inom jordbruket. Stödet betalas ut för max 90 hektar och under 5 år eller mindre. Om den unge jordbrukaren har startat jordbruksverksamheten innan 2015 räknas de 5 åren från och med det år då verksamheten startade.

Stödet betalas ut som ett tillägg på jordbrukarens stödrätter. Tillägget är 25 procent av det nationella genomsnittliga stödriktsvärdet år 2015.

Sverige har bestämt att det inte ska finnas ytterligare krav på särskild utbildning eller kompetens. Parallellt kommer det även i landsbygdsprogrammet att finnas tillgång till stöd till unga brukare – startstödet.

EU-förordningen fastställer att stödet betalas ut till fysiska personer och till juridiska personer. Reglerna för om en juridisk person ska ha rätt till stödet är att det finns en eller flera fysiska personer som uppnår de kriterier som finns i förordningen för fysiska personer som har rätt till stödet.

För fysiska personer gäller detta:

- a) den som för första gången etablerar sig som driftsledare inom ett jordbruksföretag eller som redan har etablerat ett sådant företag under de fem år som föregår den första ansökan, och
- b) som inte är äldre än 40 år under det år då den ansökan lämnas in.

För att den fysiska personen dessutom ska ge rätt till stödet för en juridisk person gäller följande:

En ung jordbrukare ska utöva faktisk och varaktig kontroll över den juridiska personen när det gäller beslut om ledning, ersättningar och ekonomiska risker.

För att det ska vara tydligare vad som menas med att en ung jordbrukare ”utövar faktisk och varaktig kontroll över den juridiska personen när det gäller beslut om ledning, ersättningar och ekonomiska risker” så föreslår Jordbruksverket följande bestämmelse:

För att en juridisk person ska ha rätt till stödet för unga jordbrukare ska den fysiska personen eller de fysiska personer som uppfyller kraven i artikel 50.2 i förordning 1307/2013 även uppfylla dessa krav:

1. *Enskilt eller tillsammans äga mer än 50 % av den juridiska personen och*
2. *vara firmatecknare i den juridiska personen*

Det blir med dessa bestämmelser tydligare för alla parter vad som krävs. Kommissionen har i samband med utfärdandet av förordningarna om stödet till unga jordbrukare hänvisat till en EU-dom (mål C-592/11). Där framgår att domstolen anser att en jordbrukare som äger mer än hälften av ett företag har faktisk och varaktig kontroll över företaget.

Ett jordbruksföretag brukar oftast vara en av dessa typer av juridisk person:

1. Aktiebolag – kravet på att äga mer än 50 % är tydlig

2. Handelsbolag – kravet på att äga mer än 50 % är möjlig även om ansvarsfördelningen utåt är samma för alla ägare.
3. Kommanditbolag – komplementären måste vara den som är under 40 år och äga mer än 50 % för att företaget ska ha rätt till stödet. Det räcker inte att bara vara kommanditdelägare eftersom en sådan inte har någon kontroll över företaget.
4. Ekonomisk förening – de medlemmar som är under 40 år måste tillsammans äga mer än 50 %.

Det finns i förordningen även möjlighet för en ung fysisk person i en juridisk person att styra företaget tillsammans med andra fysiska personer som inte är unga. Det är emellertid viktigt att den unge personen har faktisk och varaktig kontroll. Ett exempel är att en ung person äger företaget tillsammans med föräldrarna som tidigare har haft hela verksamheten. Det är möjligt för dem att tillsammans ha faktisk och varaktig kontroll såvida den unge fysiske personen äger mer än hälften av företaget och är firmatecknare.

Dokumentation som ska bifogas

Vi kommer antagligen att föreslå att dokumentation ska bifogas vid ansökan som visar att den fysiska personen uppfyller kraven. Detta kommer att göras i ansökansföreskriften som kommer senare.

2. BESKRIVNING AV ALTERNATIVA LÖSNINGAR FÖR DET MAN VILL UPPNÅ OCH VILKA EFFEKTERNA BLIR OM NÅGON REGLERING INTE KOMMER TILL STÅND

OMFATTNING

2 § om definitioner

Betesmarker och slätterängar

Alternativet att ha definitionen i en föreskrift istället för att bara informera om det är mer rättssäkert och tydligare för de som söker stöd och för myndigheterna.

Andra alternativa definitioner för betesmark kan Jordbruksverket inte komma fram till med hänsyn till bakomliggande regelverk.

Åkermark

Alternativet att ha definitionen i en föreskrift istället för att bara informera om det är mer rättssäkert och tydligare för de som söker stöd och för myndigheterna.

Andra alternativa definitioner för åkermark kan Jordbruksverket inte komma fram till med hänsyn till bakomliggande regelverk.

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

4 § Om förfogandedag för den ansökta marken

Det finns inget alternativ till reglering i föreskriften. Det är svårt att se ett bättre alternativ än den sista dag en jordbrukare kan lägga till mark i sin ansökan. Vid alla andra tillfällen finns en risk att det är en skillnad mellan marken jordbrukaren har i sin slutliga ansökan och marken denne förfogar över.

5 § om minsta skiftesstorlek

Det finns inget alternativ till reglering i föreskrift. Den föreslagna storleken är inarbetad och en förändring skulle vara resurskrävande och medföra risker för fel i ansökningarna.

6 § Om marks stödberättigande i vissa situationer

Det finns många tänkbara alternativa lydelse men den föreslagna lydelsen återspeglar i stort sett den praxis som har utvecklats för att hantera dessa gränsfall. Utan reglering kvarstår nuvarande oklarhet.

7 § Om aktivitetskrav på jordbruksmark

Det finns inget alternativ till reglering i föreskriften.

Alternativet till ett årligt aktivitetskrav är krav vartannat år eller kvalitetskrav (markens egenskaper).

Ett krav på aktivitet vartannat år skapar problem med kontrollerbarheten, eftersom det inte går att fastställa om extensivt bete skett föregående år, med tillräcklig säkerhet. Det är även oklart om ett krav vartannat år kan motiveras med tillräckligt starka miljöskäl.

Ett kvalitetskrav öppnar upp för osäkerhet och stora gråzoner där myndighetens bedömning om jordbrukaren har rätt till stöd utan avdrag blir oförutsägbart. Dessutom är det inte självklart hur de olika kvalitetskraven för olika marker skulle formuleras.

Ovanstående aspekter har övervägt när Jordbruksverket utformade det föreslagna kravet på aktiv jordbruksverksamhet. Det föreslagna kravet var på intet sätt självklart eftersom Jordbruksverket samtidigt är miljömålsansvarig myndighet för miljökvalitetsmålet ”Ett rikt odlingslandskap”.

Inom detta ansvar behöver Jordbruksverket bland annat arbeta för att jordbrukspolitiken tillämpas på ett sätt som gynnar biologisk mångfald. Jordbruksverket behöver samtidigt arbeta för att nå andra miljökvalitetsmål som berör jordbrukssektorn, till exempel ”Ingen övergödning”, ”Giftfri miljö” och ”Begränsad klimatpåverkan”. Ett årligt aktivitetskrav innebär, som tidigare nämnts, negativa miljöeffekter för flera miljökvalitetsmål. Jordbruksverket vill också poängtera att förbudet mot att putsa träda mellan den 1 mars och 30 juni kommer att finnas kvar.

Generellt om 8-14 §§ om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC)

Syftet med normerna om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden är att bidra till att förhindra markerosion, bibehålla markens innehåll av organiskt material och jordstruktur, säkerställa en lägsta hävdnivå, undvika försämring av livsmiljöer samt skydda och förvalta vattenmiljön. Enligt artikel 94 i rådets förordning (EU) nr 1306/2013 måste medlemsstaterna fastställa dessa normer själva. Om Sverige låter bli att stadga normerna i direktstödsföreskriften följer inte Sverige EU-förordningen och kan inte heller göra tvärvillkorsavdrag på stöden om jordbrukaren inte följer normerna.

Specifikt om 9 § om upprättande av buffertzoner längs vattendrag

Ett bredare skyddsavstånd än två meter skulle också vara möjligt, men skulle innebära ett större skördebortfall för lantbrukarna, vilket skulle minska avkastningen för dem. När det gäller djurproducenter skulle även spridningsarealen minska.

Specifikt om 13 § om förbud mot bränning av stubbåker

Om länsstyrelsen inte kan kontrollera att skälet till bränning verkligen är växtskydd, förlorar undantaget sitt syfte. Om jordbrukaren inte begär dispens innan bränning går

det inte i efterhand att kontrollera att bränningen gjordes av växtskyddsskäl. Om undantaget i det här fallet inte går att kontrollera, kan vi inte erbjuda jordbrukarna möjligheten att utnyttja det vid behov. Enligt EU-förordningen ska förbudet inte heller omfatta bränning av växtskyddsskäl.

15 § om varningssystemet

Om Sverige vill införa varningssystemet finns inget alternativ till att göra det i föreskriftsform. Det finns inte heller någon möjlighet att behålla det gamla systemet med Mindre Överträdelse. Fördelen med varningssystemet är att jordbrukaren får en möjlighet att åtgärda brister och kan på så sätt undvika ett tvärvillkorsavdrag utan att det behöver innebära en direkt risk för folk- och djurhälsa. Denna möjlighet går jordbrukaren miste om ifall medlemsstaten väljer att inte använda varningssystemet. Istället leder överträdelsen i samtliga fall till avdrag.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

17 § om landskapselement i åkermark

Alternativet är att inte genomföra den föreslagna förändringen. Detta skulle innebära att landskapselement i åkermark fortsätter att inte vara stödberättigande. Eftersom det handlar om små arealer skulle detta inte få några större effekter.

GÅRDSSTÖD OCH STÖDRÄTTER

18 § om användande av stödrätter

Alternativ till utformning av regler för att jordbrukare ska kunna deklarerat stödrätter i ansökan kan vara att låta stödsökande lämna in en lista eller markera vilka stödrätter hen vill aktivera i ansökan. Det skulle kunna gå att presentera en sådan lista över stödrätter i SAM internet. Alla sådana förslag kommer att leda till en extra administrativ börda för lantbrukarna.

Alternativ till utformning av hur jordbrukare ska kunna lägga till och ta bort stödrätter ur ansökan vid överföringar är att jordbrukaren separat meddelar behörig myndighet att stödrätter ska tas bort ur ansökan eller läggas till i ansökan. Detta kommer att bli en extra administrativ börda för både jordbrukarna och myndigheterna.

Om vi skulle utforma ett regelverk som gör att jordbrukarna själva ska peka ut de stödrätter som ska användas i utbetalningen kommer de också att behöva peka ut i vilken ordning de ska användas. Det gör att vi inte behöver beskriva någon alternativ utformning till hur stödrätterna ska användas om lantbrukaren har ett överskott av mark i sin ansökan.

Om vi inte reglerar hur jordbrukarna ska deklarerat sina stödrätter kommer vi inte följa EU:s regelverk. Detta kan leda till att vi inte kan betala ut något stöd och att vi kommer att få sanktioner.

19 § om datum för arealinnehav i samband med att stödrätter upphör att gälla

Medlemsländerna har rätt att välja att sätta vilket datum vi vill fram tills sista ändringsdag för att stämma av arealinnehavet hos jordbrukarna. Problemet som uppstår om det inte är samma datum som när vi stämmer av stödrättsinnehavet är att jordbrukarna då inte kan föra över mark och stödrätter till någon annan efter sista ansökningsdag utan att riskera att stödrätterna upphör att existera. Om de för över mark och stödrätter till en annan kommer arealen att stämmas av i mottagarens ansökan, men

de överförda stödrätterna kommer att stämmas av mot marken i överlåtarens ansökan. Det gör att stödrätter som från början hade täckning av mark kommer att upphöra att existera. Det leder också till att mark som från början var grund till att stödrätter fick vara kvar inte kommer att täckas av stödrätter längre. När vi väljer att ha sista ansökningsdag som avstämningsdatum kan vi ta bort överskottet av stödrätter och sedan kan jordbrukarna vara säkra på att de stödrätter som finns kvar går att överföra till andra jordbrukare innan sista ändringsdag.

Genom att inte välja ett senare datum än sista ansökningsdag hindrar vi jordbrukare som har ett överskott av stödrätter att lägga till mark i ansökan och på så sätt få behålla en större del av sina stödrätter. Vi anser dock att riskerna med att ha olika datum för avstämning av stödrätterna och marken som beskrivs i stycket ovanför är större än vinsten med att låta jordbrukare med överskott av stödrätter få en längre tid på sig att skaffa mark för dessa stödrätter. Under nästa år kommer också sista ansökningsdag vara senare än vanligt vilket gör att jordbrukarna får längre tid på sig att lämna in sin SAM-ansökan.

Om Jordbruksverket inte reglerar vilket datum som arealinnehavet ska stämmas av emot kommer vi inte följa EU:s regelverk. Det kan leda till att Sverige inte kan dra in överskottet av stödrätter och att vi kommer att få sanktioner.

20 § om prioriteringsordning för att dra in överskott av stödrätter

Alternativ till prioriteringsordning är att bara sortera efter ordningsnummer. Det kommer dock att leda till att fler stödrätter som inte motsvarar 1 hektar finns kvar i systemet. Det är något som inte är eftersträvärt.

Om Jordbruksverket inte reglerar en mer ingående prioriteringsordning kan vi inte dra in stödrätter i den ordning som anses bäst.

21 § om indragning av oanvända stödrätter

Det finns inga alternativ till reglering av indragning av oanvända stödrätter.

Om vi inte följer regleringen vid indragningen av oanvända stödrätter kommer vi inte att kunna fylla på nationella reserven och riskerar sanktioner.

22 § om hur stor en ansökan om tilldelning ur nationella reserven måste vara

I och med föreskriften sätter Jordbruksverket minimigränser för hur stor en ansökan måste vara för att få rätt till tilldelning. Det sätts också en gräns för hur stor en utökning av mark i blockdatabasen ska vara för att få läggas till i en ansökan. Alternativet är att inte sätta några gränser alls. Detta kommer att leda till en stor administrativ börda för behöriga myndigheter eftersom det blir fler ansökningar att kontrollera.

Minimigränserna är satta så att merparten av marken som saknar stödrätter i Sverige kommer att få tilldelning. Om gränsen sätts till högre än 0,1 hektar kommer den administrativa bördan för myndigheterna att minska. En högre gräns leder alltid till en mindre börda för myndigheterna, men samtidigt ökar risken för att all mark i Sverige inte har stödrätter som att det går att söka utbetalning för.

23 § om vilka som får söka stödrätter ur den nationella reserven

Sverige måste tilldela Unga- och nystartade jordbrukare. Alternativet till att reglera såhär är att inte tilldela stödrätter alls för nytillkommen betesmark och slåtteräng i blockdatabasen. Det är inte önskvärt eftersom det kan leda till ett underskott av stödrätter. Underskottet gör att alla stödberättigad jordbruksmark i Sverige inte kan få

utbetalt gårdsstöd. Detta blir särskilt viktigt eftersom jordbrukares överskott av stödrätter kommer att upphöra under 2015.

Om vi inte reglerar vilka som får söka stödrätter ur nationella reserven kommer inte all stödberättigad mark i Sverige ha stödrätter att söka utbetalning på.

24 § om i vilken ordning stödrätter ska tilldelas

Jordbruksverket är inte styrt av regler för att bestämma en prioriteringsordning för vilken grupp som får stödrätter ur nationella reserven först. Alternativet till att göra detta är att inte reglera en ordning för vilka som har rätt till medel ur nationella reserven först.

Om vi inte reglerar i vilken ordning stödrätter ska tilldelas riskerar jordbrukare med nytillagd betesmark i ansökan att stå utan stödrätter för all sin mark år 2015.

ÖVRIGA DIREKTSTÖD

Förgröning - stöd för jordbruksmetoder med gynnsam inverkan på klimatet och miljön

25 § om diversifiering av grödor

Några alternativa lösningar finns inte. De områden där bestämmelsen gäller följer Sveriges indelning i stödområden vilken är godkänd av kommissionen.

26 § om perioden då grödorna ska finnas

Bestämmelsen är till för att gröddiversifieringen ska kunna kontrolleras. Perioden måste vara relativt kort för att diversifieringsreglerna inte ska inkräkta på lantbrukarnas möjligheter att bedriva växtodlingen på ett optimalt sätt. Särskilt viktigt är att inte förhindra tidig höstsådd när skördeförhållandena och väderomständigheterna medger detta. En negativ effekt av en kort beaktandeperiod för kontrollmyndigheten blir att kontrollerna i huvudsak måste koncentreras till denna. Detta kan medföra att samma areal måste besökas i fält mer än en gång. Jordbruksverket har sammanvägt dessa omständigheter och föreskriver att de olika grödorna ska finnas från och med den 1 juni och till och med den 31 juli.

Bestämmelsen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

Valen av tillämpningar av ekologiska fokusområden har gjorts genom en sammanvägning av deras miljönytta och graden av nytta och enkelhet för lantbrukarna att använda. Fyra av de fem EFA-tillämpningarna utgörs av *grödor*; träda, salix, kvävefixerande grödor och vallinsådd. Valet av dessa har gjorts för att de ingår i normala växtföljder och är lätta att kontrollera. Den femte tillämpningen, obrukad fältkant har valts för att den dels i viss mån kan tillföra miljönytta dels samtidigt inte inkräktar särskilt mycket på den brukningsbara åkermarken. Genom att tillämpa både omvandlingsfaktorn 6 och viktningsfaktorn 1,5 uppnås också ekologisk fokusareal på ett ekonomiskt fördelaktigt sätt. Jordbruksverkets bedömning är att andra val än de som gjorts hade blivit kostsammare för både lantbrukarna och myndigheterna. Inga andra regleringsalternativ bedöms därför vara lämpliga att införa.

28-29 §§ om nötkreatursstöd

- För att erhålla stödet krävs att djuren är korrekt märkta, journalförda i jordbrukarens stalljournal och korrekt rapporterade till det register som anges i

artikel 1 i EG-förordning nr 1760/2000¹⁷. Jordbruksverket föreslår att det fastställs att uppgifterna därmed ska hämtas från CDB. Om detta inte fastställs leder detta till en stor administrativ börda för företagen att själva ta fram sådant underlag.

- Jordbruksverket föreslår att den första beräkningsperioden för djurinnehavet blir den 1 januari 2015 till 31 juli 2015. Alternativet är att lägga den från 1 augusti 2015 till 31 juli 2015 men då kommer företagen inte att kunna räkna in de djur som var stödberättigade 1 jan 2015 till 31 juli 2015. Man kan också tänka sig alternativet att beräkningsperiod motsvarar kalenderår. I så fall betalas dock inte stödet ut förrän året efter det år då beräkningsperioden löper ut.
- Jordbruksverket föreslår att i den mån stödformen blir översökt reduceras stödet per djur i relation till hur stor översökningen är. Denna ordning tillämpades för handjursbidraget i Sverige. Alternativet är att bidragsrätter delas ut till företagen och där det blir ett krav att inneha bidragsrätter för det antal stöd som söks. Ett system med bidragsrätter på kommer sannolikt att bidra till inlåsning av strukturen. Det innebär att stödet och vilka stödmottagare som beviljas stöd kommer att låsas till hur förhållandena såg ut när bidragsrätterna delades ut. Dessutom begränsar bidragsrätterna möjligheterna att anpassa stödbeloppet efter antalet djurenheter.
- Potentiella stöddjur är sådana djur som inte uppfyller stödvillkoren vid kontroll men som ändå kommer att ingå i ansökan. Detta gäller djur som inte uppfyller stödvillkoret om en ålder på minst 12 månader vid kontroll, men som uppnår denna ålder inom den aktuella beräkningsperioden. Eftersom djuret är potentiellt stödberättigat måste eventuella fel som upptäcks vid kontroll dokumenteras och tas hänsyn till. I annat fall betraktas djuret som stödberättigad även om det funnits fel på det under beräkningsperioden. Alternativet till att föreskriva om detta är att lägga in detta i en kontrollinstruktion. Jordbruksverket gör bedömningen att det bör regleras i föreskrift då det har en koppling till stödvillkoren.
- För att undvika oklarhet kring vem som får tillgodoräkna sig beräkningsperioden för ett djur samma dag som det byter produktionsplats, föreslår Jordbruksverket att detta regleras i föreskrift. Alternativet till att föreskriva om detta är att lägga in detta i en kontrollinstruktion. Jordbruksverket gör bedömningen att det bör regleras i föreskrift då det har en koppling till stödvillkoren.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Kraven i förordningen på faktisk och varaktig kontroll av en juridisk person är inte helt tydliga. Jordbruksverket vill göra det tydligare för de som söker stöd och för handläggare hur kravet ska tolkas. Det hade varit möjligt att skriva in bedömningsgrunderna i informationen till jordbrukarna och i rutinerna för handläggning. Vi tycker det är ett mer rättssäkert alternativ att ha kraven i föreskrifterna.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 av den 17 juli 2000 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötkött och nötköttsprodukter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 820/97

Det kan finnas många olika sätt att tolka faktisk och varaktig kontroll. Kravet på att äga mer än 50 % av ett företag är hämtat från ett rättsfall, EU-domen (mål C-592/11). Här fastställer EU-domstolen att eftersom myndigheten i rättsfallet har ett krav på att ägandet ska uppgå till 50 % eller mer så uppnår man kravet på att säkerställa att den fysiska personen har faktisk och varaktig kontroll. Det hade varit möjligt att välja ett krav på att den fysiska personen ska äga hela företaget. Det är emellertid inte nödvändigt enligt EU-domen och därmed ett för högt ställt krav. Det är även möjligt att godkänna en lägre andel ägande för att ha rätt till stödet. Jordbruksverket anser att det då inte är lika självklart att den fysiska personen har faktisk och varaktig kontroll. Det är inte heller tydligt enligt EU-domen att det är ett tillräckligt krav.

3. UPPGIFTER OM VILKA SOM BERÖRS AV REGLERINGEN

OMFATTNING

2 § om definitioner

Betesmarker och slätterängar

De som berörs av regleringen är alla jordbrukare med betesmark och slätteräng. Uppskattningen är att det rör ca 35 000 jordbrukare.

Åkermark

De som berörs av regleringen är alla jordbrukare med åkermark. Uppskattningen är att ca 59 000 jordbrukare har åkermark.

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

Cirka 61 500 personer brukar söka gårdsstöd varje år och samtliga är berörda.

5 § om minsta skiftesstorlek

Cirka 61 500 personer brukar söka gårdsstöd varje år och samtliga är potentiellt berörda.

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Cirka 61 500 personer brukar söka gårdsstöd varje år och samtliga är potentiellt berörda.

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

Cirka 61 500 personer brukar söka gårdsstöd varje år och samtliga är potentiellt berörda.

Generellt om 8-14 §§ om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC)

Cirka 61 500 personer brukar söka gårdsstöd varje år och samtliga är potentiellt berörda. Även länsstyrelsen berörs i egenskap av handläggande myndighet och kontrollmyndighet för tvärvillkorsärendena. Det kan även finnas andra kontrollmyndigheter som berörs i liten utsträckning. Även Jordbruksverket berörs i egenskap av systemägare för direktstöden. Dessutom sammanställer Jordbruksverket kontrollinstruktionerna.

15 § om varningssystemet

De som berörs av regleringen om varningssystemet är jordbrukare som söker direktstöd och som begått en överträdelse av mindre allvar, omfattning och varaktighet som är möjliga att åtgärda. Dessa jordbrukare får en möjlighet att slippa avdrag, men ska i gengäld åtgärda bristen. 2013 användes systemet med Mindre Överträdelse för cirka

300 jordbrukare som fick sitt avdrag sänkt till 0. Man kan utgå ifrån att det rör sig om ett liknande antal eller lägre för varningssystemet.

Vidare berörs länsstyrelsernas kontrollanter samt andra kontrollmyndigheter såsom exempelvis Livsmedelsverket. Kontrollmyndigheten måste följa upp överträdelsen, samt om överträdelsen inte upphör, administrera avdrag och eventuella återkrav. Länsstyrelserna berörs även som handläggande myndighet för tvärvillkorsärendena. Jordbruksverket berörs i egenskap av systemägare för direktstöden. Regeln hanteras i Jordbruksverkets IT-system.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

17 § om landskapselement i åkermark

Cirka 61 500 personer brukar söka gårdsstöd varje år och samtliga är potentiellt berörda.

GÅRDSSTÖD OCH STÖDRÄTTER

18 § om användande av stödrätter

Cirka 61 500 jordbrukare söker gårdsstöd varje år och samtliga är berörda av regeln.

19 § om datum för arealinnehav i samband med att stödrätter upphör att gälla

Alla Jordbrukare som har ett överskott av stödrätter sista ansökningsdag är berörda av regeln. Potentiellt är det alla som lämnar in en SAM-ansökan och har stödrätter. Det är cirka 61 500 lantbrukare.

20 § om prioriteringsordning för att dra in överskott av stödrätter

Alla Jordbrukare som har ett överskott av stödrätter sista ansökningsdag är berörda av regeln. Potentiellt är det alla som lämnar in en SAM-ansökan och har stödrätter. Det är cirka 61 500 lantbrukare.

21 § om indragning av oanvända stödrätter

Alla lantbrukare som inte använder stödrätter i utbetalning av gårdsstöd under två år i rad berörs av regeln. Tidigare har det varit ungefär 4 000 jordbrukare per år som berörs av indragning av oanvända stödrätter. Regeln kommer att användas första gången år 2017. Under 2015 och 2016 berörs inga jordbrukare av regeln.

22 § om hur stor en ansökan om tilldelning ur nationella reserven måste vara

Alla som lämnar in en ansökan om tilldelning ur den nationella reserven berörs av regeln. Under tidigare år har det varit ungefär 500 ansökningar per år om tilldelning av stödrätter ur nationella reserven. Eftersom vi kommer att få in nya grupper som kan söka stödrätter kan man anta att det blir en ökning av ansökningar till cirka 1000 ansökningar per år.

23 § om vilka som får söka stödrätter ur den nationella reserven

Alla som lämnar in en ansökan om tilldelning ur den nationella reserven berörs av regeln. Under tidigare år har det varit ungefär 500 ansökningar per år om tilldelning av stödrätter ur nationella reserven. Eftersom vi kommer att få in nya grupper som kan söka stödrätter kan man anta att det blir en ökning av ansökningar till cirka 1000 ansökningar per år.

24 § om i vilken ordning stödrätter ska tilldelas

Alla som lämnar in en ansökan om tilldelning ur den nationella reserven berörs av regeln. Under tidigare år har det varit ungefär 500 ansökningar per år om tilldelning av stödträter ur nationella reserven. Eftersom vi kommer att få in nya grupper som kan söka stödträter kan man anta att det blir en ökning av ansökningar till cirka 1000 ansökningar per år.

ÖVRIGA DIREKTSTÖD

Förgröning - stöd för jordbruksmetoder med gynnsam inverkan på klimatet och miljön

25 § om diversifiering av grödor

Regleringen gäller de jordbruksföretag där huvuddelen av den stödberättigande jordbruksmarken ligger i stödområde 1–3 och f sant har 10 hektar åkermark eller mer. Regleringen berör även länsstyrelserna och Jordbruksverket.

26 § om perioden då grödorna ska finnas

Regleringen berör lantbrukare som har 10 hektar åkermark eller mer.

Regleringen berör även länsstyrelserna och Jordbruksverket.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

Regleringen gäller de jordbruksföretag som har 15 hektar åkermark eller mer och vilkas huvudsakliga jordbruksmark ligger utanför de områden som är undantagna på grund av stor andel skog enligt artikel 46.7 i förordning 1307/2013. Regleringen berör även länsstyrelserna och Jordbruksverket.

28-29 §§ om nötkreatursstöd

Regleringen kommer att beröra de som har nötkreatur som är minst ett år gamla under minst en dag under beräkningsperioden. Så här ser utvecklingen ut hittills för företag som har nötkreatur som är minst ett år gamla.

Juni 2012: 19 355 stycken

December 2012: 18 936 stycken

Juni 2013: 18 768 stycken

December 2013: 18 189 stycken

Statistiken är dock beräknad på jordbruksföretag vilket definitionsmässigt är en *verksamhet inom jordbruk, husdjurskötsel eller trädgårdsodling, som drivs under en och samma driftsledning*. För att räknas som ett jordbruk krävs att man uppfyller vissa krav vad gäller minsta arealstorlek eller minsta antal djur. Detta gör att antalet företag som faktiskt söker kan bli något högre än vad som framkommer i det här statistiska underlaget. Jordbruksverket gör bedömningen att antalet företag som berörs av regleringen kommer att ligga runt max 19 000.

Även länsstyrelsen berörs i egenskap av handläggande myndighet för nötkreatursstödet och kontrollmyndighet för CDB-kontrollerna. Även Jordbruksverket kan beröras i egenskap av systemägare för CDB.

30 § Stöd till unga jordbrukare

De som berörs av regleringen är de brukare som inte har fyllt 40 innan ansökansåret. Jordbruksverket bedömer att ca 4 000 unga lantbrukare¹⁸ kommer att söka stöd till unga lantbrukare under det första året 2015. Av dessa förväntas ca 90 procent vara fysiska personer med enskild firma och 10 procent juridiska personer¹⁹. Från 2016 och framåt förväntas årligen omkring 1 000 nya ansökningar om stöd till unga jordbrukare från fysiska och/eller juridiska personer.

4. BEMYNDIGANDEN SOM MYNDIGHETENS BESLUTANDERÄTT GRUNDAR SIG PÅ

Förordning (2014:1101) om EU:s direktstöd för jordbrukare.

5. UPPGIFTER OM VILKA KOSTNADSMÄSSIGA OCH ANDRA KONSEKVENSER REGLERINGSALTERNATIVEN MEDFÖR OCH EN JÄMFÖRELSE AV KONSEKVENSERNA FÖR DE ÖVERVÄGDA REGLERINGSALTERNATIVEN

OMFATTNING

2 § om definitioner

Betesmarker och slåtterängar

Alla förändringar i definitioner kan riskera att medföra kostnadsmässiga konsekvenser, Jordbruksverket ser dock inte att bestämmelsen medför några påtvingade kostnader.

Definitionen är tydligare än tidigare och innebär en lättare bedömning vid till exempel kontroller.

Åkermark

Alla förändringar i definitioner kan riskera att medföra kostnadsmässiga konsekvenser, Jordbruksverket ser dock inte att bestämmelsen medför några påtvingade kostnader.

Definitionen är tydligare än tidigare och innebär en lättare bedömning vid till exempel kontroller.

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

Förslaget medför inga förändrade kostnader. Bättre alternativ saknas.

5 § om minsta skiftesstorlek

Förslaget medför inga förändrade kostnader. Alternativet (förändring jämfört med idag) medför vissa kostnader.

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Förslaget medför inga förändrade kostnader.

¹⁸ 2008 till 2012 tillkom årligen cirka 600 nya unga jordbrukare med enskild firma i stödsystemen. År 2015, första ansökansåret, har de som etablerat jordbruksverksamhet tidigast fem år innan 2015 möjlighet att söka, både fysiska och juridiska personer. Vi räknar också med att stödet har en viss drivande effekt.

¹⁹ Uppskattat utifrån andelen juridiska personer som sökte stöd i SAM2013

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

EU:s krav medför kostnader för den aktivitet som ska utföras varje eller vartannat år (vartannat år om det kan motiveras av miljöskäl).

Att istället ha kvalitetskrav är i princip att bibehålla den nuvarande hanteringen där tämligen betydande belopp anses betalas ut för mark som i praktiken är avvecklade som jordbruksmark. Den avsedda målgruppen går miste om de pengarna, i den mån andra än den avsedda målgruppen även innehar de avvecklade markerna.

Putsning av en hektar träda kostar i genomsnitt cirka 350 kronor. Det finns cirka 130 000 hektar²⁰ träda enligt Jordbruksverkets preliminära statistik för år 2014. Maxkostnaden blir då 45,5 miljoner kronor. En betydande andel av denna areal putsas dock redan årligen, för att undvika slyuppslag och därmed efterleva dagens stödvillkor. Förändringen torde därför snarare bli ca 22 miljoner kronor vid ett årligt krav och cirka 15-20 miljoner kronor om det nya kravet endast omfattar fleråriga trädor.

Generellt om 8-14 §§ om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC)

Normerna ska inte medföra några konsekvenser i praktiken för jordbrukarna eftersom de flesta redan omfattas av befintliga regler utanför stödsammanhang. De som inte omfattas av dessa regler är normer som redan finns med som tvärvillkor i dagsläget, med undantag av den norm som tas upp i nästa stycke. De finns alltså med i tidigare direktstödsföreskrift och det finns därmed inga nya regler att förhålla sig till som skulle kunna leda till några kostnadsmissiga eller andra konsekvenser. För Jordbruksverket innebär det en översyn av kontrollinstruktionen för tvärvillkor och avdragsvägledningen samt IT-systemet. Kontrollmyndigheterna, främst länsstyrelserna kommer att behöva anpassa kontrollerna efter kontrollinstruktionen och avdragsvägledningen. Likaså kommer länsstyrelsen att behöva se över handläggningen så att den motsvarar avdragsvägledningen.

Specifikt om 13 § om bränning av stubbåker

Om jordbrukaren vill bränna stubbåker av växtskyddsskäl måste jordbrukaren ansöka om dispens från länsstyrelsen. Det kommer att ta viss tid för jordbrukaren att ansöka om en sådan dispens för att bekämpa exempelvis parasitangrepp genom bränning. Det är svårt att beräkna hur många jordbrukare som skulle kunna ha ett intresse av att utnyttja undantaget. Behovet varierar från år till år beroende av hur ensidig odlingen är samt väderlek. Är vädret lämpligt för skadesvampar kommer angreppen i regel tidigt. Det blir också starkare på de fält där samma gröda odlas varje eller vart annat år jämfört med om avståndet är tre år eller längre. Med tanke på att jordbrukarna redan idag undviker ensidig odling i växtföljden för att undvika sjukdomsangrepp, är bedömningen att bränning av växtskyddsskäl inte behöver utnyttjas särskilt mycket. Bränning av stubbåker medför även säkerhetsrisker och kan även kräva tillstånd från andra myndigheter i vissa kommuner. Därför kan man anta att det är högst någon halv procent här och där av den totala åkermarken som kommer att brännas. Uppskattningsvis 0-125 jordbrukare av 61 583 som ansöker om stöd. För Jordbruksverket innebär normen ett tillägg i kontrollinstruktionen och för länsstyrelserna en anpassning efter denna ändring vid kontroll. Antalet kontroller kommer att öka något eller också kommer de som redan görs i andra syften att ta något längre tid vilket är en kostnad för länsstyrelsen. Det är även en kostnad för jordbrukaren i de fall som jordbrukaren behöver delta i kontrollen.

²⁰ SJV:s preliminära statistik för 2014.

15 § om varningssystemet

Jordbrukare får en möjlighet att slippa avdrag på grund av tvärvillkorsbrist om den är av mindre allvar, omfattning och varaktighet. Samtidigt kan jordbrukaren komma att utsättas för en kostnad för att åtgärda överträdelsen. Observera dock att vissa av tvärvillkoren (samtliga verksamhetskrav och vissa GAEC:s) är fastställda i andra regelverk som varje jordbrukare måste uppfylla oberoende av denne söker stöd eller inte. Dessutom används regeln redan i dagsläget i form av systemet för Mindre Överträdelse. Det finns därmed inga nya omständigheter att förhålla sig till som skulle kunna leda till några kostnadsmässiga eller andra konsekvenser.

Länsstyrelsens kostnader för att handlägga ärendena och Jordbruksverkets kostnader för att administrera IT-systemen bör inte leda till någon väsentlig kostnadsmässig eller annan konsekvens. Detta eftersom systemet i hög grad påminner om nuvarande system för Mindre Överträdelse.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

17 § om landskapselement i åkermark

Förändringen innebär att jordbrukaren även fortsättningsvis kan få stöd för den yta som utgör landskapselement. Det handlar dock om små arealer så förändringen bedöms inte få några stora effekter. Detta är inte en ny bestämmelse utan möjligheten utnyttjades av Sverige redan enligt den tidigare EU-förordningen.

GÅRDSSTÖD OCH STÖDRÄTTER

18 § om användande av stödrätter

Regeln medför inga extra kostnader för jordbrukaren. Alternativen skulle ge en viss extra administrativ kostnad för jordbrukaren eftersom ansökan om gårdsstöd skulle ta längre tid att fylla i. Regeln får inga konsekvenser för jordbrukaren eftersom de fungerar på samma sätt idag.

19 § om datum för arealinnehav i samband med att stödrätter upphör att gälla

Regeln medför inga extra kostnader för jordbrukaren. Alternativen skulle inte göra det heller. Konsekvenserna av alternativen är att jordbrukaren skulle få det svårare att överlåta stödrätter och mark till andra lantbrukare under år 2015.

20 § om prioriteringsordning för att dra in överskott av stödrätter

Regeln medför inga extra kostnader för jordbrukaren. Alternativen gör det inte heller. Konsekvenserna blir inte större för administrationen genom att införa regeln.

21 § om indragning av oanvända stödrätter

Regeln medför inga extra kostnader för jordbrukaren.

22 § om hur stor en ansökan om tilldelning ur nationella reserven måste vara

Regeln medför vissa konsekvenser för jordbrukaren. T ex hindrar den jordbrukare med små utökningar av marken att erhålla stödrätter. De behöver antingen köpa till stödrätter eller riskera att inte få utbetalt stöd för all sin mark i ansökan. Det rör sig om väldigt små belopp som går förlorade. Konsekvensen av att inte införa regeln ger större administrativa kostnader för administrationen då det blir fler ansökningar att handlägga.

23 § om vilka som får söka stödrätter ur den nationella reserven

Regeln gör att fler grupper kan söka stödrätter ur nationella reserven. Detta ger dem en chans till att få ett större belopp utbetalt i stöd. Konsekvensen av att inte införa regeln är att dessa får köpa stödrätter istället eller riskera att inte kunna få utbetalt stöd för all sin mark.

24 § om i vilken ordning stödrätter ska tilldelas

Regeln gör att jordbrukare med nytillagd betesmark i ansökan kommer att få stödrätter även om medlen i den nationella reserven inte räcker till. Det leder till att de får ett större belopp utbetalt i stöd. Om regeln inte införs finns det en risk för att medlen inte räcker till för att ge jordbrukare med nytillagd betesmark stödrätter ur nationella reserven vilket i sin tur leder till att de inte får lika mycket utbetalt i stöd.

ÖVRIGA DIREKTSTÖD

Förgröning - stöd för jordbruksmetoder med gynnsam inverkan på klimatet och miljön

25 § om diversifiering av grödor

Regleringen rör endast i vilka områden lantbrukare har krav på att odla två grödor på sin åkermark.

26 § om perioden då grödorna ska finnas

Bestämmelsen bedöms inte medföra några kostnader för lantbrukarna. Inga andra regleringsalternativ bedöms vara möjliga.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

När det gäller träda behöver många lantbrukare inte anpassa sig för att uppfylla kravet eftersom de har tillgång till marginalmarker. Särskilt i slättbygd kan kravet innebära minskad odling/produktion och därmed minskade intäkter.

Träda räknas som en stabil ekologisk fokusareal efter tre år och måste då digitaliseras i ett lager i jordbruksverkets blockdatabas. Ett sådant lager med stabila ekologiska fokusarealer måste senast finnas på plats 2016. Om inte blir kontrollfrekvenserna förhöjda till 10 % för ekologiska fokusarealer. Trädorna bör vara lättkontrollerade. Särskilt i slättbygd kan miljöeffekten bli hög.

När det gäller salix som ekologiskt fokusområde uppstår inga extra kostnader för brukarna. EFA-salix ska digitaliseras i ett LPIS-lager. Risker för sanktioner är liten. Rättssäkerheten är förhållandevis god. Villkoren att ingen mineralgödsel och inga växtskyddsmedel får användas är positivt ur miljösynpunkt.

När det gäller kvävefixerande grödor som ekologiskt fokusområde kan lantbrukarna få en gröda till så att man kan klara gröddiversifieringen. Kvävefixerande grödor är bra avbrottsgrödor vid stråsädesodling, ger ett mindre behov av bekämpningsmedel året efter och har god förfruktseffekt. Godkända grödor är arter inklusive konservärter, åkerbönor, blålucern och klöver. Grödorna är lätta att kontrollera. Risken för sanktioner är liten och rättssäkerheten bedöms vara god. Villkor måste ställas för att förhindra kväveläckage genom hänvisning till reglerna om höst och vinterbevuxen mark som finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:40) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, 29 – 34 §§.

Den ekologiska fokusarealen, vallinsådd i huvudgröda är en åtgärd som ändå görs vart tredje - fjärde år om man har behov av vall. Vallinsådden gäller som EFA endast

insåningsåret och behöver därför inte tas in i EFA-lagret i LPIS. Åtgärden bör vara lättkontrollerad. En förteckning över de arter eller blandningar av arter av grödor som får användas finns i bilaga 3 till direktstödsföreskriften 2014:xx.

Landskapselementet obrukade fältkanter som ekologisk fokusareal kan ses som en variant av trädor. Renarna får ha en bredd på 1-20 meter (vi föreskriver minst 1 meters bredd). Detta landskapselement har fördelen (förutom miljönyttan) att det enkelt kan tillgängliggöra ekologisk fokusareal.

28-29 §§ om nötkreatursstöd

Regleringen bör inte medföra några särskilda kostnadsmissiga eller andra konsekvenser för jordbrukarna. Generellt sett bör administrationen för ett kopplat stöd för nötkreatur vara ganska enkel eftersom uppgifter om djurinnehav finns i CDB. Själva stödets införande regleras inte i den här föreskriften.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Regeln kan medföra att ägarförhållanden kan komma att ändras i vissa företag. Syftet med stödet är emellertid att yngre jordbrukare ska ta över verksamhet från en äldre generation. Detta är en förutsättning för att överhuvudtaget få tillgång till stödet och de grundläggande kraven för detta finns redan i EU-förordningarna. Utvecklingen är väsentlig för unionens jordbrukssektors konkurrenskraft och av denna anledning har stödet till unga jordbrukare inrättats för att göra det lättare för unga jordbrukare att starta sin verksamhet.

6. BEDÖMNING AV OM REGLERINGEN ÖVERENSSTÄMMER MED ELLER UTGÅR UTÖVER DE SKYLDIGHETER SOM FÖLJER AV SVERIGES ANSLUTNING TILL EUROPEISKA UNIONEN

OMFATTNING

2 § om definitioner

Betesmarker och slätterängar

Jordbruksverkets bedömning är att förslaget är förenligt med EU-rätten.

Åkermark

Jordbruksverkets bedömning är att förslaget är förenligt med EU-rätten.

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver våra skyldigheter.

5 § om minsta skiftesstorlek

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver våra skyldigheter.

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver våra skyldigheter.

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

Den föreslagna regleringen bedöms vara förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver våra skyldigheter.

Generellt om 8-14 §§ om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC)

Enligt artikel 94 i förordning (EU) nr 1306/2013 ska medlemsstaterna säkerställa att all jordbruksareal hålls i enlighet med god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. Medlemsstaterna ska fastställa miniminormer för detta utifrån den lista av GAEC som finns i bilaga II till samma förordning. Medlemsstaten ska beakta de särskilda förhållanden som råder i de områden som berörs, såsom jordmån, klimatförhållanden och befintliga jordbrukssystem, markanvändning, växtföljd, jordbruksmetoder och företagsstrukturer. Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver våra skyldigheter.

15 § om varningssystemet

Enligt artikel 99.2 andra stycket i förordning (EU) nr 1306/2013 får medlemsstaterna välja att införa varningssystemet i tvärvillkorssammanhang. Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver våra skyldigheter.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

17 § om landskapselement i åkermark

I artikel 9.1 i förordning (EU) nr 640/2014 finns en möjlighet för medlemsstaten att besluta att vissa landskapselement får ingå i den stödberättigande arealen. Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver våra skyldigheter.

GÅRDSSTÖD OCH STÖDRÄTTER

18 § om användande av stödrätter

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering.

19 § om datum för arealinnehav i samband med att stödrätter upphör att gälla

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering.

20 § om prioriteringsordning för att dra in överskott av stödrätter

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering.

21 § om indragning av oanvända stödrätter

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering.

22 § om hur stor en ansökan om tilldelning ur nationella reserven måste vara

EU:s regelverk säger ingenting om huruvida medlemsländer får sätta minimigränser för hur stor en ansökan om tilldelning ur den nationella reserven får vara. Vi har använt oss av en reglering för minimimått på ansökningarna under föregående år och EU har aldrig slagit ner på detta i en revision. Det tyder på att regleringen om hur stor en ansökan ska vara är förenlig med EU:s reglering.

23 § om vilka som får söka stödrätter ur den nationella reserven

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering.

24 § om i vilken ordning stödrätter ska tilldelas

Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering.

ÖVRIGA DIREKTSTÖD

Förgröning - stöd för jordbruksmetoder med gynnsam inverkan på klimatet och miljön

25 § om diversifiering av grödor

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

26 § om perioden då grödorna ska finnas

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

28-29 §§ om nötkreatursstöd

Enligt artikel 52 i förordning (EU) nr 1307/2013 får medlemsstaterna bevilja kopplat stöd enligt särskilda villkor. Nötkreatursstödet ska beviljas inom bestämda kvantitativa gränser grundat på ett bestämt antal djur. Den föreslagna regleringen är förenlig med EU:s reglering, utan att gå utöver våra skyldigheter.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Jordbruksverkets bedömning är att förslaget är förenligt med EU-rätten.

7. BEDÖMNING AV OM SÄRSKILDA HÄNSYN BEHÖVER TAS NÄR DET GÄLLER TIDPUNKTEN FÖR IKRAFTTRÄDANDE OCH OM DET FINNS BEHOV AV SPECIELLA INFORMATIONSSINSATSER

Föreskrifterna bör träda ikraft från och med den 1 januari 2015 då den innehåller stöd villkor som gäller från och med stödår 2015. Jordbruksverket följer beslutade rutiner för föreskrifter och planerar att föreskrifterna ska vara beslutade och publicerade minst fyra veckor innan ikraftträdandet.

Jordbruksverket kommer att ge information till målgruppen via väl etablerade kanaler. Det kommer bland annat att ske via Jordbruksverkets hemsida, riktade utskick och information i olika forum, till exempel Konsultinfo. Informationen kommer delvis att finnas tillgänglig redan under hösten 2014.

Särskilda informationsinsatser behövs för följande paragrafer, eftersom de i praktiken medför förändringar som kan vara av stor betydelse för den enskilde:

- 2 § om definitioner för betesmark, slätterängar och åkermark
- 7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark
- 23 § om vilka som får söka stödrätter ur den nationella reserven
- 25 § om diversifiering av grödor
- 26 § om perioden då grödorna ska finnas
- 27 § om arealer med ekologiskt fokus

- 28-29 §§ om nötkreatursstöd
- 30 § om stödet till unga jordbrukare

8. KONSEKVENSER FÖR LANDSBYGDEN

Samtliga artiklar tillämpas i praktiken enbart på landsbygden och medför inga nya konsekvenser för landsbygden. Förslagen är förtydligande av ett regelverk som redan är fastställt på EU nivå. De specifika detaljreglerna i föreskriften påverkar inte i sig möjligheterna att bo, verka och leva på landsbygden.

B Företag

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

5 § om minsta skiftesstorlek

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Generellt om 8-12 §§ samt 14 § om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC)

17 § om landskapselement i åkermark

18 § om användande av stödrätter

19 § om datum för arealinnehav i samband med att stödrätter upphör att gälla

20 § om prioriteringsordning för att dra in överskott av stödrätter

21 § om indragning av oanvända stödrätter

22 § om hur stor en ansökan om tilldelning ur nationella reserven måste vara

23 § om vilka som får söka stödrätter ur den nationella reserven

24 § om i vilken ordning stödrätter ska tilldelas

28-29 §§ om nötkreatursstöd

(X) Regleringen för ovanstående bestämmelser bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt B.

() Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt B.

2 § om definitioner

Betesmarker och slåtterängar

Åkermark

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

13 § om bränning av stubbåker

15 § om varningssystemet

16 § om små tvärvillkorsavdrag *Borttagen efter synpunkter i samrådet.*

25 § om differentiering av grödor

26 § om perioden då grödorna ska finnas

27 § om arealer med ekologiskt fokus

30 § om stöd till unga jordbrukare

() Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt B.

- (X) Regleringen för ovanstående bestämmelser bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.
Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt B.

1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

2 § om definitioner

Betesmarker och slåtterängar

De som berörs av regleringen är alla jordbrukare med betesmark och slåtteräng. Uppskattningen är att det rör ca 35 000 jordbrukare.

Åkermark

De som berörs av regleringen är alla jordbrukare med åkermark. Uppskattningen är att ca 59 000 jordbrukare har åkermark.

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

Samtliga ca 61 500 jordbruksföretag som söker gårdsstöd berörs av bestämmelsen. Påverkan är marginell då den föreslagna bestämmelsen endast förändrar villkoren för träda jämfört med idag. Träda utgör endast ca 4,2 % av den totala jordbruksarealen, varav sannolikt åtminstone hälften skulle ha putsats ändå.

13 § om förbud mot bränning av stubbåker

De företag som berörs är de som har åkermark som kan bli stubbåker efter skörd. Det rör sig om åkermark där man odlar spannmål. Vår uppskattning är att det kommer att vara få antal hektar stubbåker som kommer att brännas av växtskyddsskäl, möjligen någon halv procent eller mindre. Därmed kommer det också att vara få företag som kommer att behöva begära dispens. Enligt Jordbruksverkets statistik är den totala spannmålsarealen för 2014 preliminärt 1 036 100 hektar och antalet jordbrukare som söker stöd för spannmålsåker 2014 är 24 975. Om 0,5 procent eller mindre av spannmålsarealen kommer att bli föremål för dispensansökan för bränning, innebär det att 0-125 jordbrukare kommer att ansöka om dispens för att bränna stubbåker av växtskyddsskäl.

15 § om varningssystemet

De som berörs av regleringen om varningssystemet är företag som söker direktstöd och som begått en överträdelse av mindre allvar, omfattning och varaktighet som är möjliga att åtgärda. 2013 användes systemet med Mindre Överträdelse för cirka 300 jordbrukare som fick sitt avdrag sänkt till 0. Man kan utgå ifrån att det rör sig om ett liknande antal eller lägre för varningssystemet. De flesta av de företag som Jordbruksverkets föreskrifter riktar sig till är småföretagare.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

25 § om diversifiering av grödor

Ca 3000 företag som har mellan 10 – 40 hektar berörs särskilt av regleringen eftersom dessa sannolikt endast haft en gröda i växtföljd per år. Med regleringen upphör den

möjligheten. För större företag blir påverkan mindre eftersom dessa sannolikt ändå har tv grödor varje år.

26 § om perioden då grödorna ska finnas

Samtliga företag som har 10 hektar åkermark eller mer berörs.

26 om arealer med ekologiskt fokus

Samtliga företag som har mer än 15 hektar åkermark, sedan permanent gräsmark och permanenta grödor räknats bort, och har huvuddelen av sin jordbruksmark inom slättbygd och vissa andra områden berörs av regleringen.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Jordbruksverket bedömer att ca 4 000 unga lantbrukare kommer att söka stöd till unga lantbrukare under det första året 2015. Av dessa förväntas ca 90 procent vara fysiska personer och 10 procent juridiska personer²¹. Från 2016 och framåt förväntas årligen omkring 1 000 nya ansökningar om stöd till unga jordbrukare från fysiska och/eller juridiska personer.

2. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

2 § om definitioner

Betesmarker och slätterängar

Detta förslag på definition innebär inte någon tidsåtgång eller administrativa kostnader.

Åkermark

Detta förslag på definition innebär inte någon tidsåtgång eller administrativa kostnader.

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

Den föreslagna regleringen medför inga administrativa kostnader.

5 § om minsta skiftesstorlek

Den föreslagna regleringen medför inga administrativa kostnader.

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Den föreslagna regleringen medför inga administrativa kostnader.

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

Den föreslagna regleringen medför inga administrativa kostnader.

13 § om förbud mot bränning av stubbåker

Regleringen innebär att de företag som berörs får en administrativ börda för att kunna bränna stubbåker av växtskyddsskäl. Den administrativa bördan består av att företaget ska fylla i och skicka en dispensansökan till länsstyrelsen eller på annat sätt begära dispens. Jordbruksverket uppskattar tidsåtgången till i genomsnitt cirka 20 minuter per företag. Med den timkostnad som anges i Malin blir den administrativa kostnaden för ett berört företag 48,35 kronor. Den totala administrativa kostnaden blir 6 044 kronor beräknat på 125 företag. Beräkningen är dock osäker på grund av de skäl som redan tagits upp tidigare i den här konsekvensutredningen.

²¹ Uppskattat utifrån andelen juridiska personer som sökte stöd i SAM2013

15 § om varningssystemet

Regleringen innebär att de företag som berörs får en administrativ börda för att slippa avdrag på sina stöd. Den administrativa bördan består av att företaget ska dokumentera att överträdelsen är åtgärdad till exempel genom fotografier eller intyg och skicka in denna dokumentation till kontrollmyndigheten. Tidsåtgången varierar sannolikt beroende på tvärvillkorets och överträdelsens art, men Jordbruksverket uppskattar tidsåtgången till i genomsnitt cirka 60 minuter per företag. Med den timkostnad som anges i Malin blir den administrativa kostnaden för ett berört företag 145,05 kronor. Den totala administrativa kostnaden blir 43 515 kronor beräknat på 300 företag. För en mindre del av dessa företag kommer länsstyrelsens uppföljning att ske på ett sätt som inte medför denna administrativa börda för företaget. Jordbruksverket anser dock att det är mest rättvisande att redovisa kostnaden för hela den potentiellt berörda populationen.

Eftersom denna reglering redan finns idag i och med systemet för Mindre Överträdelser, innebär den ingen ökad administrativ kostnad totalt sett.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

25 § om diversifiering av grödor

Detta förslag på bestämmelser innebär inte någon tidsåtgång för jordbrukaren. En beräkning av kostnaden för att ansöka om stödet görs när ansökansföreskriften ska tas fram.

26 § om den period då grödorna ska finnas

Detta förslag på bestämmelser innebär inte någon tidsåtgång för jordbrukaren. En beräkning av kostnaden för att ansöka om stödet görs när ansökansföreskriften ska tas fram.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

Detta förslag på bestämmelser innebär inte någon tidsåtgång för jordbrukaren. En beräkning av kostnaden för att ansöka om stödet görs när ansökansföreskriften ska tas fram.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Detta förslag på bestämmelser innebär inte någon tidsåtgång för jordbrukaren. En beräkning av kostnaden för att ansöka om stödet görs när ansökansföreskriften ska tas fram.

3. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

2 § om definitioner

Betesmarker och slåtterängar

Inga andra påtvingade kostnader uppstår på grund av regleringen. Detsamma gäller förändringar i verksamheten.

Åkermark

Inga andra påtvingade kostnader uppstår på grund av regleringen. Detsamma gäller förändringar i verksamheten.

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

Inga andra kostnader uppstår på grund av regleringen. Företagen behöver inte vidta några förändringar i verksamheten.

5 § om minsta skiftesstorlek

Inga andra kostnader uppstår på grund av regleringen. Företagen behöver inte vidta några förändringar i verksamheten.

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Inga andra kostnader uppstår på grund av regleringen. Företagen behöver inte vidta några förändringar i verksamheten.

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

Putsning av en hektar träda kostar i genomsnitt cirka 350 kronor. Det finns cirka 130 000 hektar träda enligt Jordbruksverkets preliminära statistik för år 2014. Maxkostnaden blir då 45,5 miljoner kronor. En betydande andel av denna areal putsas dock redan årligen, för att undvika slyuppslag och därmed efterleva dagens stödvillkor. Förändringen torde därför snarare bli ca 22 miljoner kronor vid ett årligt krav och cirka 15-20 miljoner kronor om det nya kravet endast omfattar fleråriga trädor.

13 § om förbud mot bränning av stubbåker

Företaget kan komma att behöva tillstånd för bränning från den kommun som stubbåkern finns i. I övrigt behöver inte företaget vidta några förändringar i sin verksamhet på grund av den föreslagna regleringen.

15 § om varningssystemet

Företaget kan komma att utsättas för en kostnad för att åtgärda överträdelser. Observera dock att de flesta av tvärvillkoren (samtliga verksamhetskrav och vissa GAEC:s) är fastställda i andra regelverk som varje jordbrukare måste uppfylla oberoende av om jordbrukaren söker stöd eller inte. Företagen behöver inte heller känna till de nya reglerna i förväg eller förbereda sig på något särskilt sätt. De som direkt berörs kommer att få skriftligt besked om sina valmöjligheter inom viss tid efter kontrollbesöket. Skyldigheten att uppfylla tvärvillkoren ändras inte så företagen behöver inte vidta några förändringar i sin verksamhet på grund av den föreslagna regleringen.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

ÖVRIGA DIREKTSTÖD

Förgröning - stöd för jordbruksmetoder med gynnsam inverkan på klimatet och miljön

25 § om diversifiering av grödor

Ökade kostnader för transporter av insatsmedel och grödor kan uppstå. Detta gäller särskilt för mindre företag vilka tidigare haft färre grödor varje enskilt år. Inga andra kostnader uppstår på grund av regleringen. Företagen behöver inte vidta några förändringar i verksamheten förutom att hantera fler insatsmedel och grödor.

26 § om den period då grödorna ska finnas

Inga andra kostnader uppstår på grund av regleringen. Företagen behöver inte vidta några förändringar i verksamheten.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

Regleringen kan medföra ett visst intäktstapp särskilt i högvastande områden.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Regeln kan medföra att ägarförhållanden kan komma att ändras i vissa företag. Syftet med stödet är emellertid att yngre jordbrukare ska ta över verksamhet från en äldre generation. Detta är en förutsättning för att överhuvudtaget få tillgång till stödet och de grundläggande kraven för detta finns redan i EU-förordningarna.

4. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

2 § om definitioner

Betesmarker och slåtterängar

Definitionen av betesmark och slåtteräng påverkar inte konkurrensförhållandena i företagen.

Åkermark

Definitionen av betesmark och slåtteräng påverkar inte konkurrensförhållandena i företagen.

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

Konkurrensförhållandena påverkas inte på något mätbart sätt av förslaget.

5 § om minsta skiftesstorlek

Konkurrensförhållandena påverkas inte på något mätbart sätt av förslaget.

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Konkurrensförhållandena påverkas inte på något mätbart sätt av förslaget.

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

Konkurrensförhållandena påverkas inte på något mätbart sätt av förslaget.

13 § om förbud mot bränning av stubbåker

Eftersom så pass få kommer att utnyttja möjligheten till bränning av växtskyddsskäl bedömer Jordbruksverket att regleringen inte kommer att påverka konkurrensförhållandena för företagen.

15 § om varningssystemet

Reglerna kommer inte att snedvrider konkurrensförhållandena till nackdel för småföretagen eller i övrigt försämra deras konkurrensförutsättningar.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

25 § om diversifiering av grödor

Högre kostnader minskar konkurrenskraften. I hur hög grad är svårbedömt.

26 § om den period då grödorna ska finnas

Regleringen påverkar inte konkurrensförhållandena för företagen.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

Regleringen väntas inte medföra någon påverkan på konkurrensförhållandena inom de geografiska områden den omfattar.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Förslaget påverkar inte konkurrensförhållandena för företagen. Stödet till yngre jordbrukare kan ge en viss konkurrensfördel i och med att det blir ett extra stödbelopp under fem år. Det är emellertid redan reglerat i EU-förordningar och inte i denna föreskrift.

5. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

2 § om definitioner

Betesmarker och slåtterängar

Bedömningen är att det inte påverkar företagen i andra avseenden.

Åkermark

Bedömningen är att det inte påverkar företagen i andra avseenden.

4 § om förfogandedag för den ansökta marken

Förslaget har ingen påverkan på företagen i något annat avseende.

5 § om minsta skiftesstorlek

Förslaget har ingen påverkan på företagen i något annat avseende.

6 § om marks stödberättigande i vissa situationer

Förslaget har ingen påverkan på företagen i något annat avseende.

7 § om aktivitetskrav på jordbruksmark

Förslaget har ingen påverkan på företagen i något annat avseende.

13 § om förbud mot bränning av stubbåker

Jordbrukaren kan komma att behöva delta vid eventuell kontroll. Bränning av stubben kan i vissa fall vara en billigare åtgärd än behandling med bekämpningsmedel.

15 § om varningssystemet

Regleringen innebär en fortsatt möjlighet för företagen att slippa en mindre kostnad i form av ett tvärvillkorsavdrag för en överträdelse som kanske beror på enkla misstag eller enstaka händelser. Därför gör Jordbruksverket bedömningen att detta bör upplevas som positivt av företagen.

16 § om små tvärvillkorsavdrag

Borttagen efter synpunkter i samrådet.

25 § om diversifiering av grödor

Det är möjligt att regleringen blir ett incitament att arrendera ut marken och avsluta den egna jordbruksdriften.

26 § om den period då grödorna ska finnas

Regleringen påverkar inte konkurrensförhållandena för företagen i några andra avseenden.

27 § om arealer med ekologiskt fokus

Regleringen väntas inte medföra någon påverkan i andra avseenden.

30 § om stöd till unga jordbrukare

Bedömningen är att det inte påverkar företagen i andra avseenden.

6. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Reglerna riktar sig till jordbruksföretag som i princip alltid är små företag. Särskild hänsyn behöver därför inte tas för en viss grupp.

C Kommuner och landsting

Markera med x

(x) Regleringen bedöms inte innebära förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter respektive förändringar av grunderna för kommunerna eller landstingens organisationer eller verksamhetsformer. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

() Regleringen bedöms innebära förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter respektive förändringar av grunderna för kommunerna eller landstingens organisationer eller verksamhetsformer. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

D Samråd

Samråd med berörda parter genomfördes den 30 september – 14 oktober.

E Övrigt

Denna konsekvensutredning följer Tillväxtverkets mall för konsekvensutredning. Jordbruksverket har dock lagt till punkt 7 och 8 under avsnitt A.

F Kontaktpersoner

§§ 1-3 och 30

Maria Sköld

Tfn 036-15 58 58

Maria.Skold@jordbruksverket.se

§§ 4-7

Lars Hansson

Tfn 036-15 60 65

Lars.Hansson@jordbruksverket.se

§§ 8-16 och 28-29

Kristin Friberg
Tfn 036-15 63 33
Kristin.Friberg@jordbruksverket.se

§§ 18-24
Mathias Sandin Lindqvist
Tfn 036-15 62 43
Mathias.Sandin-Lindqvist@jordbruksverket.se

§§ 25-27
Tomas Jacobson
Tfn 036-15 63 20
Tomas.Jacobson@jordbruksverket.se

Övergripande
Saranda Daka
Tfn 036-15 59 26
Saranda.Daka@jordbruksverket.se